

38-55

za naročnino,
za oglaseMesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Politika žaganja

Jubilej načelnika Deržiča

Razstava v Jakopičevem
paviljonu

Skrb za izseljence

La Dalmatienne in 300 mili-
jonov frankov

Št. 80

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v soboto, dne 20. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Politika žaganja

V zadnjih letih je posebno v naši ba-
novini cvetela politika žaganja. Nekate-
rim je bila ta politika sploh edini cilj
vsega javnega dela. Enkrat so žagali
bana, drugi so žagali župana, potem
zopet tega ali onega višjega uradnika.
Glavno pa je bilo, da so vedno nekoga
žagali, kajti brez tega žaganja tudi ni
bilo politike.

Posebna konjunktura za te politične
žagarje pa je bila vsaka izprememba
režima. Že dolgo prej so sestavljali cele
liste tistih, ki bodo odžagani, seveda pa
tudi liste onih, ki pridejo na njih mesto
do prihodnje izpremembe režima. Ob-
širne so bile te liste, vsaj so obsegale
skoraj vsa važnejša mesta v javni upra-
vi. Ko pa je res prišlo do izpremembe
režima, potem so ti žagarji čakali samo
na to, kdaj se bode začelo od njih s tako
točnostjo napovedano žaganje tudi izva-
jati. Samo to je bilo važno in vse drugo
delo vlade je bilo manj zanimivo in
manj pomembno. Kar v sladostrastno
zadostje pa so prišli ti politični žagar-
ji, ko je prišla tudi v resnici vest, da je
bil ta in ta odžagan.

Posebno mnogo pa so si obetali ti po-
litični žagarji od sedanjega režima, kaj-
ti tem večje žaganje, čim bolj velika
izprememba režima. V vladnih listih so
sicer morali brati, da si mnogo preveč
obetajo od tega svojega žaganja, ker
hoče nova vlada biti vlada pomirjenja,
kar pa ni v skladu s politiko žaganja.
Prepričati so se tudi morali, da se je
nova vlada uveljavila brez žaganja, to-
da kljub temu še niso opustili svojih
upov, da pridejo še na svoj račun. To-
lašili so se, da žaganja zaenkrat še ni
bilo, ker mora vlada počakati, da dobi
od skupščine vse potrebne zakone. Ka-
kor hitro pa bo te imela, potem pa se
tudi začne generalno sekanje glav vseh
onih, ki so temu ali onemu napoti, ki so
z večjo ali manjšo vnetost služili prejš-
njemu režimu. In zato je sedaj žaganje
zopet bolj živo in v političnih klubi
okoli stalnih miz po naših boljših
gostilnah se zopet žagajo vsi, ki so na
višjih mestih.

Dokler je to žaganje samo zasebni
politični sport nekaterih poedincev, ni
stvar niti vredna omembe. Toda neka-
teri hočejo to žaganje za vsako ceno
povišati v politično načelo, po katerem
naj se sodi vrednost vodilnih političnih
mož. Kakšen voditelj, ki ne ustreza tej
politiki žaganja, govore ti žagarji in se-
jejo nezadovoljstvo tudi do voditelja
lastne stranke ter obenem preprečujejo,
da bi se v ozračju zaupanja in medse-
bojne skupnosti začela na vsej črti nova
politika sodelovanja in konstruktivnega
dela.

Nočemo seveda reči, da bi moral vsak,
kdor je prišel na odgovorno upravno
mesto, ostati na tem mestu kar za vedno.
Včasih so izpremembe pač potrebne, ker
je včasih zelo koristna nova metla. Tudi
je res, da so nekateri višji uradniki po-
zabili v svoji strankarski vnetosti, da mo-
rajo vedno biti predvsem uradniki, ki
ne smejo svoje uradne oblasti izrabljati
enostransko v prilog svoje stranke in
svojih strankarskih prijateljev. Takšni
uradniki se pač ne smejo čuditi, če ni-
majo ljudje novega režima do njih pra-
vega zaupanja in če jih zato ne puste
na njih mestih. Toda takšne spremembe
s preje omenjenim žaganjem nimajo nič
skupnega, ker so take spremembe le iz-
jemne in tudi stvarno utemeljene.

S politiko žaganja pa je treba napra-
viti konec, ker jemlje ta politika lju-
dem na odgovornih mestih oni občutek
sigurnosti, ki je za dobro opravljanje
poslov potrebna. Ne more vendar imeti

Ekspoze finančnega ministra

**V Narodni skupščini je začela debata o proračun-
skih dvanaistinah — Opozicija proti izrednim
pooblastilom vladi — Proračunska razprava se je
se je zavlekla pozno v noč**

BEOGRAD, 19. julija. b. Današnja seja
Narodne skupščine se je pričela ob 16.30.
Pristotni so bili vsi člani kraljevske vlade,
razen ministra vojske in mornarice g. Pe-
tra Živkovića. Seji je predsedoval skupšči-
ni predsednik Stevan Čirić. Po prečita-
nju zapisnika zadnje seje je predsednik
prešel na dnevni red: Razprava o predlogu
zakona o proračunskih dvanaistinah in
naknadnih izrednih kreditih. Besedo je do-
bil finančni minister Dušan Letica, ki je
v daljšem ekspoziju analiziral posamezne
odstavke predloga zakona in zato pojas-
njeval nekatere postavke in nekatere vlad-
ne amandmane. Med drugim je izjavil, da
izkazuje Narodna banka dejansko pokritje
dinarja. Omenil je gospodarske ukrepe, ki
jih je napravila še prejšnja vlada in zlasti
je poudaril pomen zedinjenja poštne hra-
nilnice, Državne hipotekarne banke, Pri-
vilegirane agrarne banke in Narodne ban-
ke pod resor finančnega ministrstva. Nada-
lje je podčrtal znižanje taks in banovinskih
davščin, ki jih je izvedla kraljevska vlada.
Kraljevska vlada je skušala tudi s predlo-
gom zakona o proračunskih dvanaistinah
priskočiti na pomoč našemu narodu in je
izvedla tudi nadaljnja davčna znižanja: tako
je izvedla znižanje zemljarine za eno tretji-
no dosedanje višine, kar bo zneslo okrog
166 milijonov dinarjev. Glede novega mi-
nistristva pošte in telegrafa podčrtuje finan-
ni minister, da je to nujna potreba, ker je
dosedaj bilo delo pri pošti ovirano zaradi
nesocialnega dela v okviru prometnega mi-
nistristva. Ob koncu svojega ekspozija na-
glašuje pomen enotnega proračuna, ker je
taka enotnost potrebna v interesu pregled-
nosti in jasnosti. Glede zunanje trgovine je
finančni minister poudaril, da se je zbolj-
šal izvoz proti prejšnjemu letu za 181 mi-
lijonov 911.360 Din.

Za skrženo postopanje

Ob koncu svojega ekspozija predlaga
skupščini, da z ozirom na kratek čas, ki ga
imamo na 1. avgusta, Narodna skupščina
sprejme proračun v smislu § 43 o poslovnem
redu v Narodni skupščini in da se
uvrde za načelno debato skrajšano postop-
panje, ki naj traja najdalje tri nadaljne
seje. Ta predlog finančnega ministra je dal
predsednik Stevan Čirić na glasovanje in
proti njemu so glasovali samo zemljorad-
niki.

Debata

Nato je prečital poročevalec poslanske
večine finančnega odbora dr. Nikola Soko-
lović poročilo večine finančnega odbora, o
katerem vsebini smo poročali že včeraj.
Za njim je dobil besedo poročevalec manj-
šine Borivoj Djurić. V svojem poročilu je
Bora Djurić na kratko izjavil, da predstavlja
predlog zakona o dvanaistinah najslabši
proračunski sistem, kar smo jih imeli do-
sedaj. Vlada ni dosegla z novim proraču-
nom tega, kar se je pričakovalo, da bi se
namreč olajšalo gospodarsko življenje na-
roda. Naš kmetijski narod pričakuje, da bi
se dvignile cene poljskim pridelkom, vlada
pa se ni ozirala niti na delavski sloj in
nima nikakega predloga za maksimiranje
mezd in za socialno zaščito. Glede poobla-
stil vladi pravi poslanec Djurić, da so proti

prave volje do dela uradnik, ki mora
kar neprestano šteti, koliko dni ostane
še na svojem mestu. A tudi podrejeni
uradniki bodo slabše izpolnjevali ukaze
svojega šefa, če vedo, da ne ostane več
dolgo na svojem mestu. Poslabšanje
uprave je efekt tega političnega žaga-
nja.

Končno pa se tudi ne sme prezreti, da
je to žaganje silno drago. Dočim so se

ustavni, ker ustava točno pravi, kdo vrši
zakonodajno, kdo sodno in kdo izvršilno
oblast.

Za njim je govoril posl. dr. Rogić Josip,
ki se je dotaknil najprej petomajskih voli-
tev. Glede hrvatskega vprašanja pravi, da
to vprašanje obstoja, toda on sam ga dru-
gače pojmuje. To vprašanje je v prvi vrsti
ekonomsko in šele v drugi vrsti politično
vprašanje. Po njegovem naziranju gre tu
samo za vprašanje administrativne ure-
ditve države. Glede federacije izjavlja na-
slednje: V federaciji vidim napad na edin-
stvo države. Proti definiciji federacije v
tem smislu so bili od strani zemljoradni-
ških vrst burni medklaci. Ob koncu svoje-
ga govora govornik podčrtava še težke go-
spodarske razmere v našem narodu. Izreka
popolno zaupanje kraljevski vladi. Med
njegovim govorom je prišlo do burnih
vzklikov in incidentov od strani opozicio-
nalnih govornikov. Naslednji govornik je
bil poslanec beograjskega volilnega pod-
ročja Jeremija Protić. Ta je v svojem go-
voru poudaril, da eksistira v naši državi
samo dve politiki, prva je politika unitari-
zma, druga pa federalizma.

Naslednji govornik je bil dr. Vojislav
Došen, ki se smatra za 100 odstotnega Ju-
goslovana. Govoril je o različnem odmer-
jenju taks v prečasnih krajih in v krajih
predvojne Srbije in Črne gore. Kritizira
dosedanje postopanje vseh vlad in zahte-
va, da se končno uredijo razlike med pre-
časnimi krajji in bivšimi srbskimi in črno-
gorskimi krajji.

Današnja seja Narodne skupščine še ni
zaključena in kakor se zatrjuje v poslan-
skih krogih, bo trajala proračunska raz-
prava v načelu še vso noč.

Klub parlamentarne večine konstituiran

BEOGRAD, 19. julija. b. Predsednik kluba
parlamentarne večine g. Janković je včeraj po-
poldne poslal predsedniku vlade dr. Stojadin-
oviću pismo, s katerim ga obvešča, da je formi-
ran in konstituiran klub skupščinske večine, ki
bo v pomoč kraljevski vladi v Narodni skupščini.

Olajšave radi suše

BEOGRAD, 19. julija. AA. Velika suša v mno-
gih krajih naše države je močno škodovala trav-
nikom in pašnikom. Radi tega je nastala ne-
varnost, da tod ne bodo mogli zbrati zadostno
krmo za zimo. Da prepreči to nevarnost ali jo
vsaj ublaži, je minister za gozdove in rudnike
na podlagi § 39. gozdnega zakona sprejel sklep,
naj gozdarska ravnateljstva v Skoplju, Sarajevu,
Aleksincu, Gardsku, Banjaluki in Sušaku ugo-
de prošnjam, da bi smeli kmetje klestiti listje v
državnih gozdovih, da si na ta način pripravijo
rezervno krmo za zimo. Prošnje je treba rujno
rešiti.

Turški pisatelj v Beogradu

BEOGRAD, 19. julija. b. Danes je dopotoval
v Beograd turški pisatelj Aka Gindiz, pisec po-
pularnega romana »5000«.

Upokojitve

BEOGRAD, 19. julija. b. Upokojena je učite-
ljica v Loškem potoku Olga Gomzi, pri Direk-
ciji drž. železnice pa je upokojen pomožni vlako-
vodja Vincenc Golcer.

Vreme

v naši državi dne 19. 7. 1935.

K r a j	Baro- meter	Temperatura najnižja/najvišja	Pada- vine v m/m
Ljubljana	756.7	16 25	4.8
Maribor	756.7	16 27	—
Zagreb	756.4	19 35	—
Beograd	757.3	21 34	—
Sarajevo	759.6	11 —	—
Skopje	759.4	14 33	—
Split	757.9	23 —	—
Kotor	758.5	21 —	—
Rab	757.7	22 —	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljub-
ljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

DUNAJ, 19. julija. Spremenljivo, od časa do
časa solnično, spet nekoliko topleje.

Balugdžić upokojen

BEOGRAD, 19. julija. AA. V imenu Nj. Vel.
kralja Petra II. je z ukazom kr. nameštstva
na predlog predsednika ministrskega sveta in
zunanega ministra na lastno prošnjo upokojen
izredni poslanik in pooblaščen minister v Ber-
linu Zivojin Balugdžić.

Titulescu se sestane z Musso- linijem?

BEOGRAD, 19. julija. b. Francoski listi pra-
vijo, da bo romunski minister zunanjih del Ti-
tulescu nekaj časa prebil v Cap Martinu, nato
pa bo odpotoval v neko mesto na italijanski ri-
vijeri, kjer se bo po vsej priliki sestel s pred-
sednikom italijanske vlade. Oba državnika bosta
imela ob tej priliki več političnih razgovorov.

Ali je Albanija še neodvisna?

Čudna namigavanja »Temptac«

TIRANA, 19. julija. Albanska agencija poroča:
Rimski poročevalec »Temptac«, je objavil v svo-
jem listu članek, v katerem obravnava italijan-
sko-albanske odnose in ugotavlja, da bo med-
narodnopravni položaj Albanije na novo urejen
v smislu italijanskih želja. Glede na to je ob-
javil albanski list »Besac« poročilo, v katerem
pravi, da je milanski list »Corriere della Sera«
posnel »Temptac« članek, ne da bi napram nje-
mu zavzel svojega stališča. Zato nastaja vpra-
šanje, ali niso morda italijanski službeni krogi
zares enakega mišljenja kakor francoski novi-
nar. Vsekakor obstajajo med obema državama
sporazumi, ki so zasnovani na načelu enako-
pravnosti ter popolne nezavisnosti obeh pogod-
benih strank. Oni, ki bi hoteli skaliti dobre od-
nose, med Italijo in Albanijo, niso iskreni pri-
staši miru in razmerja med obema državama, ki
je tako dragoceno ne le za njiju, marveč za vso
južno Evropo.

Nezavisnost Albanije je bila priznana in po-
trjena že 17. decembra 1920, ko je bila Albanija
sprejeta v Društvo narodov, nato pa še 9. no-
vembra 1921 posebej od zastopnikov Antanta.
Na poslanski konferenci je bilo tedaj ugotov-
ljeno, da bi vsak prestopok proti albanski ne-
zavisnosti pomenil opasnost zamer.

Izprememba upravnika berlinske policije

BERLIN, 19. julija. AA. Upravnik berlinske
policije podadmiral Levetzov je odstopil.
Notranji minister Fric je izročil vodstvo poli-
cijske uprave v Berlinu grofu Heldorfu, poli-
cijskemu upravniku v Potsdamu.

Šahovski turnir

BEOGRAD, 19. julija. b. Danes dopoldne se je
pričelo 11. kolo mojstrov šahovskega turnirja,
najprej se je končala partija med Kalabarjem
in Bröderjem. V damskem gambitu sta se oba
sporazumela za remi. Tako je Bröder dosegel
danes polovico točke in postal mojster. (Prega-
gal je dr. Drezgo in Tota, remiziral pa s Trifu-
novičem, Kalabarjem, Astalošem in Tomovičem.)
Na ostalih tabelah se vodi še vedno ostra borba.
Astaloš je že v začetku premagal dr. Drezgo,
Petrović in Schreiber imata komplicirano pozi-
cijo z enakimi šansami, König ima v sicilijanski
igri napram Aviroviću boljše pozicijo. Zelo ostra
borba se vodi med Savo Vukovičem in Trifu-
novičem. Igra se nadaljuje med njima z enakimi
šansami. Filipovića je premagal mojster Pirc.
Tot ima proti Tomoviću za enega kmeta boljše
šanse za zmago. Kostić stoji proti Nedeljkoviću
malo bolje. Po dosedanjih rezultatih vodi tre-
nutno Pirc z 8 in pol točkami, za njim pa pri-
deta König in Kostić s 7 in pol točkami (1).

Abesinske priprave za spopad

Tudi abesinske žene bodo pomagale možem

Svet DN se sestane 29. julija

Vojsko bodo spremljali tudi duhovniki — Arabci solidarni z Abesinci — Novi angleški predlogi

PARIZ, 19. julija. r. »Matin« poroča, da se bo svet Društva narodov po mnenju ženevskih političnih krogov sestal še pred koncem t. m. Čim se bo glavni tajnik Avenol vrnil v Ženevo, bodo razposlana vabila članom sveta na zasedanje. Vsekakor mora vabila podpisati predsednik sveta ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov.

LONDON, 19. julija. Reuter poroča: Izredna seja sveta Društva narodov se bo vršila po vsej priliki 29. julija. V angleških krogih upajo, da bo Italija pristala na celotno razpravo o italijansko-abesinskem sporu.

Abesinski cesar bo na belem konju povedel svojo vojsko

LONDON, 19. julija. Poročevalce agencije Reuter je imel daljši razgovor z nekim abesinskim politikom, ki mu je dal daljšo izjavo o eventualni vojni med Italijo in Abesinijo. Dejal je med drugim: Abesinski cesar bo na belem konju povedel svojo vojsko, ki bo štela milijon ljudi in bo oborožena s kopji, lokji in z modernimi orožjem, proti sovražniku. Tudi žene bodo pomagale svojim možem in vojsko bodo spremljali vsi duhovniki. Golovo bo v vojni padlo mnogo Abesincev; toda zato bo moralo izkryaveti tudi mnogo Italijanov. Abesinski narod je fatalističen in mu je popolnoma vseeno ali živi ali umre, če gre za njegov obstanek.

Na vprašanje novinarja, kako se bodo Abesinci branili proti letalskim napadom, je odgovoril: »Nikakor. Kaj pa bodo sploh bombardirali. Addis-Abebo homo evakuirali že od vsega početka in ljudi homo spravili v gore. Narava bo mnogo pomagala Abesincem.«

Kaj mislijo v Ameriki?

WASHINGTON, 19. julija. AA. Državni podtajnik za zunanje zadeve Phips je dal včeraj novinarjem daljšo izjavo o stališču ameriške vlade glede italijansko-abesinskega spora. Povdaril je, da se ameriška vlada zelo zanima za razvoj vzhodnoafriške afere in da je imel v ta namen državni tajnik Hull tudi daljši razgovor z italijanskim poslanikom Rossijem. Ameriška vlada je vznemirjena, ker se razvijajo dogodki tako,

da bi moglo priti zares do vojne med Abesinijo in Italijo. Vlada iskreno želi, da bi se spor rešil na miren način. To je Hull sporočil razen Rossiju tudi francoskemu in angleškemu poslaniku. Diplomatski zastopniki Zedinjenih držav, ki so akreditirani pri vladah, ki so posredno ali neposredno zainteresirane na razvoju dogodkov v Vzhodni Afriki, so dobili nalog, da obrazložijo znanjem ministrom v teh državah stališče ameriške vlade.

Na zasedanje sveta Društva narodov Amerika pa ne bo poslala svojega opazovalca, kakor so to objavili neki listi.

Antifašisti za abesinsko vojsko

NEW YORK, 19. julija. AA. Italijansko-abesinski spor je izzval v Ameriki veliko zanimanje v vsej javnosti. Započele so se akcije za in proti Abesiniji, ki zavzemajo vedno večji obseg. Tudi italijanski konzulat je objavil, da se ameriški Italijani v velikem številu prijavljajo kot prostovoljci za italijansko vojaško ekspedicijo proti Abesiniji. Antifašistični listi pa na vsi moč podpirajo akcijo Abesinskega odbora, ki zbira prostovoljce za abesinsko vojsko. Zbiranje prostovoljcev med ameriški črnci pa je moralo biti ukinjeno, ker so oblasti opozorile državljane na zakon iz leta 1818, po katerem izgubijo ameriški državljan, ki vstopijo v kako tujo vojsko, vse državljanske pravice in se poleg tega kaznujejo z zapornim do treh let in denarno kaznijo do tisoč dolarjev.

Arabci so solidarni z Abesinci

JERUZALEM, 19. julija. AA. Transjordanški Emir Abdulah je v razgovoru z nekim arabskim novinarjem izjavil, da so Arabci solidarni z Abesinci. Čudno se mu zdi, da poskuša krščanska država, kakršna je Italija, napasti drugo krščansko državo, Abesinijo. Vsi Arabci gojijo največje simpatije za Abesince.

Dejansko se je po poročilih arabskih listov prijavilo mnogo Felahov abesinskemu konzulu v Jeruzalemu, s prošnjo, naj jih sprejme v abesinsko vojsko. V primeru vojne bo vsekakor mnogo Felahov odstopalo v Abesinijo.

Plače rekrutiranih miličnikov

RIM, 19. julija. Agencija Stefani poroča: Vojaške oblasti so določile s posebno odredbo posebne prispevke v denarju, ki jih bodo prejeli v Vzhodni Afriki vojaški miličniki. Vojaški bodo prejeli pet lir, kaplarji po 6, podnaredniki pa po sedem lir. Miličniške šarže pa po eno liro več.

Novi angleški predlogi

LONDON, 19. julija. AA. »Morningpost« poroča o najnovejšem razgovoru angleškega poslanika v Rimu Erica Drummonda z italijanskim ministrom predsednikom Mussolinijem, in pravi, da je poslanik Mussoliniju predložil nove predloge Velike Britanije glede razprave o italijansko-abesinskem sporu na zasedanju sveta Društva narodov. List pravi, da italijanski odgovor na angleške predloge še ni znan.

Abesinija je pristopila v Rdečemu križu

ZENEVA, 19. julija. W. Na poziv osrednjega odbora Rdečega križa, ki ga je organizacija poslala abesinskemu cesarju, naj pristopi h konvenciji Rdečega križa, je zdaj prispel odgovor abesinske vlade, da pristopa k ženevski konvenciji. Zato ni zdaj nobene zapreke več, da Rdeči križ za primer vojnih zapletov organizira svojo pomoč v Abesiniji.

Italija kupuje grške ladje

ATENE, 19. julija. W. V Pireju se nahaja italijanska vojaška komisija, ki kupuje v Grčiji tovarne in potniške ladje za italijansko vojsko. Do zdaj so Italijani kupili 10 tovarnih parnikov, ki jih bodo porabili za prevoz čet in municije. Razen tega so kupili tudi en velik prekoceanjski parnik. Zdj se, pogajajo za nakup drugega takega parnika.

In spet 2000 vojakov na potu

NAPOLI, 19. julija. AA. Včeraj je odplul v Massauo v Eritreji parnik »Gange« s 150 častniki in 2000 vojakov ter velikim tovorom vojnega materiala.

Prva preizkušnja moči

PARIZ, 19. julija. Havas poroča: Parizanom se upira ravnanje se po navodilih policije. Zato bodo socialistične in komunistične organizacije skušale danes kljub prepovedi zbiranja po ulicah prirediti veliko manifestacijo na Trgu Oper, ki je središče prometa.

Levičarskim poslancem, ki so ga včeraj obiskali, je Laval izjavil, da bo policija aretirala vse, ki se ne bi pokorili njenim odredbam. Uradniki pa bodo odpušteni iz službe.

Zaradi tega bo današnja manifestacija prva preizkušnja moči, ki pa je s svojim izidom še negotova. Ker razpolagajo pariški redarji z obilnimi izkustvi, ni verjetno, da se bodo manifestanti mogli zbrati na ulicah in trgih, kjer je vsako postajanje zaradi velikega prometa prepovedano.

Možnost stavke poštnega uradništva še vedno ni izključena. Poštni minister je izdal primerne ukrepe, da prepreči to stavko s tem, da takoj nastavi brezposelne uradnike in uradniške pripravnike. Teh je nad 60.000. Vsi poznajo dobro delo, ki bi ga morali za primer stavke opravljati.

Modna revija, privlačnost mariborskega tedna

Če pomislimo, kako izredna privlačnost je bila modna revija na letošnjem Ljubljanskem pomladnem velesejmu, lahko trdimo, da bo modna revija na letošnjem IV. Mariborskem tednu, prava sezacija Maribor. Zlasti ženski svet bo imel letos dovolj prilike, da si ogleda krasne toalete. Modna revija ima predvsem namen odlično povdariti, da imamo, kar se obleke tiče, sam dom vsega glavnega in da lahko gledalci izdelave in krojev brez skrbi tekmujejo s tujino. Na tem mestu naj povdarimo dejstvo, da se mariborske tyrdke v polnem obsegu zavdajo pomena zelo visoko razvitega Mariborskega tedna. Zato propagirajo svoj sloves v obliki razstav in revij gospodarstvu Maribora v korist in Mariborskemu tednu v čast. Tako dobi cela prireditelj bolj reprezentativni značaj. Tudi lahko mirno trdimo, da bo letošnji IV. Mariborski teden presegal vse dosedanje, saj je na sporedu mnogo novitet in odličnih posebnosti, tako da Mariborski teden ni iz leta v leto vedno isti. Med velike posebnosti spada tudi modna revija, ki bo prva te vrste v Mariboru in bo zato tudi tem privlačnejša. Ne gre, da bi naštevati vse vrste oblek, blaga in drugih modnih potrebščin na tej reviji. Od platna do modernega tafta, prave in umetne svilne, volne, organdija do različnih vrst pletiva, je toliko različnih krojev, preprostih in razkošnih, da se bo obiskovalcem, zlasti pa obiskovalkam Mariborskega tedna kar skominalo po razstavljenih toaletah. Razstavljene pa seveda ne bodo samo toalete, temveč tudi vse druge modne potrebščine od čevljev do klobukov, krzna, dežnikov in vseh drugih malenkosti, ki jih rabi dobro oblečena dama. Da bo modna revija uspela in dosegla svoj namen, bodo poskrbele zainteresirane tyrdke, katerih okus in sloves sta nam za to zadostno jamstvo.

Politični utrinki

Slabo je citiral »Slovenec«

naš uvodnik o navduševanju »Jutra« za stara gesla. Ne podaja le netočno naša izvajanja, temveč si dovoljuje dostavljati našim izvajanjem še svoje izmišljotine ter jih podajati kot naše. Tako n. pr. piše, kakor da bi mi nastopili proti opredeljevanju po svetovnih nazorih, kar je čisto navadna izmišljotina. Sploh je vmešal »Slovenec« v citat toliko lastne polemike, da so naša izvajanja zelo oslabljena. Konstatiramo to le zato, ker se rad deli lekcije o pravilnem poročanju — drugim. Naj se enkrat spomni tudi na bruno v lastnem očesu.

Popolnoma dobesedno pa je »Slovenec« citiral našo pripombo o zgražanju nad terorističnimi organizacijami omih, ki so se svoje dni sami navduševali nad takšnimi organizacijami. Ker pa tudi tem našim izvajanjem dostavlja »Slovenec« svoje pripombe, naj tudi še mi nekaj pripomnimo, da bo naših izvajanj »Slovenec« nekoliko manj vesel. Tudi »Slovenec« je namreč že imel svoje črne dni, ko je kar z navdušenjem poročal, kako je dunajska vlada zatrla upor socialnih demokratov. Takrat se je v slovenski javnosti mnogo govorilo o tem »klerofašističnem« navdušenju »Slovenca«. Tudi »Slovenec« je pod kožo krvav, zato mu malo več skromnosti ne bi škodovalo, še zlasti ne, ker je skromnost tudi ena najlepših krščanskih čednosti.

Zadeva časti vseh Jugoslovancev so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Za obnovo prometa med Jugoslavijo in Avstrijo

Maribor, 19. julija. Včeraj so pričela na Dunaju pogajanja med zastopniki oficijelnih jugoslovanskih in avstrijskih tujsko prometnih institucij za obnovo normalnega tujskega prometa med Avstrijo in našo državo. Jugoslavijo zastopa na pogajanjih gen. ravnatelj »Putnika« Nikola Kušević iz Beograda. Kakor nam poročajo, bodo pogajanja zaključena ugodno.

Borzna poročila

Devize.

Ljubljana, 19. julija (S prvo Nar. Banke). Amsterdam 2962.43—2977.03, Bečlin 1750.63—1764.51, Bruselj 733.47—738.54, Curih 1424.22—1431.29, London 214.69—216.75, New York 4304.67—4340.98, Pariz 288.14—289.58, Praga 181.26—182.36, Trst 358.06—361.14.

Curih, 19. julija. Beograd 7, Pariz 20.2375, London 15.10, New York 304.75, Bruselj 51.55, Milan 25.25, Madrid 41.90, Amsterdam 208, Berlin 123.10, Dunaj 58.40, Stockholm 77.85, Oslo 75.85, Kopenhagen 67.40, Praga 12.72, Varšava 57.80, Atene 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.665, Buenos Aires 0.81.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 19. julija. Inv. pos. 1921 79—81, 7%, Bler 77—79, 8%, Bler 67—68, Obv. drž. 1927 75—77, 5%, Agr. obv. 1921 45—46, beglučke obv. 62—64, Obv. stab. pos. 1931 77—79.

Zagreb, 19. julija. Inv. pos. 80.50—81, Vojna škoda 369—370, 370.50, avgust, sep, tember 370 b, november 369—370, 370, 4%, agr. obv. 45.50—46, 7%, Bler 67.50—68, 8%, Bler 79.50 b, 7%, pos. hipot. banke 73.50—75, 6%, beglučke obv. 63—63.50—63, Nar. banka 5775—5850, Agr. priv. banka 277—230—228, Dunaj—Zagreb klir. 878.50—878.50, Dunaj—Beograd klir. 883—873, Grčija—Zagreb klir. 30.65—31.35—31, Grčija—Beograd klir. 3235—3165, Priv. klir. London—Zagreb 233.70—235.30—234.50, London—Beograd 234.63—233.03, Madrid—Zagreb 580—590—585, Madrid—Beograd 600 pon. Trboveljska 100 b, Sečur. Osijek 130—135—130, 7%, stab. pos. v Parizu 80—81.50.

Beograd, 19. julija. 7% drž. inv. pos. 81—80 (80.50), 4%, agrar. 47.25—46.75 (47—46.75), 6% beglučke 66—65.75 (65.90—65.75), Vojna škoda prompti 372.25—371.75 (371.75), ultimo nov. 372.50—371.50 (370—370.50), 7%, Bler 68.50—68 (68), Narodna banka (5780), Agr. Priv. banka 230—228.50.

Blago

Ljubljana, 19. julija. Koruza: franko vagon bačka postaja 78—80, franko banatska postaja 76—78, činkvantin, franko vagon bačka postaja 108—110, oves: franko vagon slavonska postaja 82—85, Moka: pšenična Og. banatska postaja, 205—215, pšenična Og. bačka postaja 200—210, pšenična 2, bačka postaja 180—190, pšenična 5, bačka postaja 160—170, Otrubi: pšenični, franko vagon bačka postaja 100—105.

Sombor, 19. julija. Rž: Bački 100—102, Oves: Bački, sremski in slavonski 80—82, Ječmen: Bački, sremski 63—64, ga 78—80, Bački, polni 67—68, ga 97.50—102.50, baranjski 100—105, koruza: Bačka in sremska 75—76, bačka in sremska, avgust 75—77, Fižol: Bački 125—130, Moka: Bačka št. 8 85—90, Otrubi: Bački 78—80. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena, promet 108 in pol vagonov.

Kondilis je izzval ostavko grške vlade

Vlada je padla kot žrtev spora med monarhisti in republikanci

ATENE, 19. julija. AA. Takoj po povratku s svojega potovanja po Italiji in Jugoslaviji je podpredsednik grške vlade in minister vojske general Kondilis imel daljši razgovor s predsednikom vlade Tsaldarisom. Pri tej priliki je general Kondilis sporočil ministrskemu predsedniku svojo željo, naj bi se pred svojim odhodom v Nemčijo izravnal nesoglasja med monarhističnimi in republikanskimi ministri v vladi, tako da ne bi general Kondilis kot namestnik ministrskega predsednika za njegove odsotnosti imel nobenih tozadevnih težko.

Izredna izdaja listov, ki so izšla danes, opojuje, navajajo, da je general Kondilis zahteval, naj predsednik vlade odstrani notranjega ministra Ralisa in ministra za socialna politika Krikosa, ki sta se priglasi za odločna pristajala sedanega tedna in republikanec na Grškem. V nasprotnem primeru pa bi moral general Kondilis s kmetijskim ministrom Teotokisom odstopiti.

Po poročilih listov je predsednik vlade Tsaldaris odgovoril generalu Kondilisu, da zdaj ne more pristati na nabene izpremembe v vladi, ker bi s tem zavzel stališče za monarhistično ali republikansko obliko vladavine, kar pa ne more storiti; ker hoče njegova vlada ostati v tem oziru nevtralna.

Ker med njima ni bilo sporazuma, je general Kondilis že sredi sporočil predsedniku vlade svoj odstop. Na podlagi tega odstopa je predsednik vlade Tsaldaris sklical za danes ob 11. dopoldne sejo vlade.

Nova vlada brez Kondilisa

List »Ivradin« poroča, da se na današnji seji vsi ministri stavili svoje listnice na razpoložnost predsedniku vlade, ki je popoldne predložil predsedniku republike Zaimisu ostafko svoje vlade.

Predsednik vlade Tsaldaris je po seji vodil razgovore z generalom Kondilisom. Mislijo, da je skušal najti izhod iz položaja. Ker se mu to ni posrečilo, je podal ostavko in bo morda še tekom današnjega dne sestavil novo vlado brez Kondilisa in Teotokisa. Te možnosti pa z uradne strani še ne potrjujejo. Zaradi sedanje krize je verjetno, da bo Tsaldaris, ki je hotel v nedeljo odstopati v Nemčijo na oddih, odložil svoj odhod na kasnejši čas.

Tsaldarisova izjava

PARIZ, 19. julija. Havas poroča iz Aten: Na vprašanje novinarjev je g. Tsaldaris odgovoril tole:

Sestavlil bom vlado po svojih mislih in na podlagi narodnega zaupanja, ne pa po zaupanju ulice.

Plebiscit

ATENE, 19. julija. AA. Listi poročajo, da se bo vršil plebiscit mnogo prej, kakor je prejnjša vlada določila. Plebiscit bo že meseca avgusta.

Nemirna noč v Parizu

Drž. nameščenci in levičarske s. kupine proti uredbam francoske vlade

PARIZ, 19. julija. r. V izvajanju širokih pooblastil, ki jih je prejela od parlamenta, je Lavalova vlada do sedaj izdala že 28 finančnih uredb, ki zasledujejo v prvi vrsti čim uspešnejšo zaščito franka proti kakršnimkoli spekulativnim poskusom. Te finančne uredbe so naletele v glavnem na velik odpor, posebno v levičarskih krogih, ki pripravljajo že protestna zborovanja. Lavalov zagovor, ki ga je podal predvčerajšnjim po radiu, te atmosfere nezaupanja ni mnogo ublažil.

Veliki informativni listi v svojih danšnjih poročilih sicer podčrtavajo povoljno reakcijo novih gospodarskih uredb v poslovnih krogih, zlasti na borzi in pri francoski banki. Iz komentarjev pa je posneti, da se vsi listi zavajajo težko, na katere utegne vlada naleleti pri izvajanju svojih uredb. Za sedaj sicer še zadržujejo, da je javnost v splošnem pokazala veliko hladnokrvnost, in pravilno razumevanje za vlad-

no gospodarsko politiko, vendar ne prikrivajo tudi bolj skeptičnih pogledov. Tako piše današnji »Matin«, da se nihče ne more veseliti novih uredb. Toda bile so edino sredstvo, s katerim je bilo mogoče preprečiti strašno nevarnost, ki je grozila francoskemu franku in vsemu narodnemu gospodarstvu.

Državni nameščenci so že napovedali veliko protestno zborovanje proti novim gospodarskim uredbam. Za nočjo pa so napovedane prve demonstracije. Vodstvi socialistične in komunistične stranke si mnogo prizadevata, da bi dobili čim večje število strokovnih tduženj za skupno kampanjo proti novim gospodarskim uredbam. Navzlic vsemu pa prevladuje zaenkrat v tukajšnjih političnih krogih še dokaj optimistično razpoloženje.

† Josip Ažman

Lesce, 19. julija.

V Lescah na Gorenjskem je umrl po kratki bolezni v starosti 77 let zaslužni mož, šolski upravitelj v pokoju g. Josip Ažman. Pokojnik se je rodil leta 1858, kot sin kmetijskih staršev na Bredih pri Radovljici. Po maturi, ki jo je opravil z odliko, je služboval kot učitelj v Križah pri Trzinu, v Gorjah pri Bledu in v zadnjem času, skoraj 40 let v Breznici pri Žirovnici kot šolski upravitelj.

Pokojnik je bil odličen pedagog in vzgojitelj mladine ter je vzgojil številne generacije. Veliko truda je vložil v domačo vas, kjer so postavili za njegovega učiteljevanja krasno šolsko poslopje, ki je eno najlepših na Gorenjskem. Intenzivno se je bavil zlasti s sadjerejo, vrtnarstvom in čebelarstvom. Njegova vzorna drevesnica vzbuja splošno pozornost in zanimanje.

Blagi pokojnik se je udeleževal tudi izven šole, ter je sam kot izbrani pevec, vodil in učil cerkveni pevski zbor in bil razen tega še organist v župni cerkvi na Breznici. Z domačimi fanti je organiziral pevski kvartet, ki je slovel daleč po Gorenjskem. Ko je stopil v zaslužni pokoj, si je zgradil v Lescah svojo hišico s krasno urejenim vrtom. Tudi kot vpokojenec ni miroval, marveč se je udeleževal v javnem življenju ter bil občinski tajnik v Lescah, kjer je vzorno vodil tajniške posle.

Pokojnik se je poročil s sestro pokojnega blejskega župana Peterucla, s katero je živel 50 let v srečnem zakonu. Učiteljsvo je imelo v njem vedno zvestega tovariša in iskrenega svetovalca, ki ga bo ohranilo v trajnem in svetlem spominu. Pokojni Ažman je bil stric leskega župana g. Ivana Ažmana.

Pogreb blagega pokojnika bo danes ob 4. popoldne na pokopališču v Lescah.

Pokojniku trajan spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

Uspeh A. Korniča na Japonskem

Ves kulturni svet priznava Japoncem izredno prefinjen okus in celo to, da njih okus daleč presega estetski okus bele rase. In naravno temu smo na veliki mednarodni razstavi fotografije umetnosti v Tokiju tudi Slovenci dosegli izreden uspeh, ko je razsodišče na razstavo sprejelo tudi tri dela našega znamenitega mojstra Anteta Korniča. Omenjamo, da na tej razstavi ni bilo nikakih nagrad, v razsodišču so pa Japonci poklicali tudi svoje največje mojstre iz Amerike in angleških kolonij. To razsodišče je tako strogo sedilo, da je sprejelo le 337 del 237 razstavljalcev iz 32 držav vsega sveta. Razen Korniča je bilo sprejeto samo še eno jugoslovansko delo Branka Luša. Zanimivo je pa in značilno za

Razstava v Jakopičevem paviljonu

Od 14.-20. julija razstavlja slikar Inkiostri in kipar Zajca. Zdi se, da ne ravno pod pokroviteljstvom velikih duhovnih orodnikov slovenske umetnosti, marveč nekako bolj pod okriljem patrijarhalne brade preproga Jakopiča, ki je v zadnjih časih začel med heretike, ker tudi on za dvomi o dogmab, ki so jih postavili neki pisarniki, in katere je dotedaj kar brezgospodno sprejemala naša pohlepa kulturna raja.

Ne, pot do umetnosti, do njenega občutja in razumevanja ne vedo preko kolektivnih klopi in kateder in tudi ne preko ostroumne filozofske inkvizicije.

Veliko bliže k cilju vodi zdrava človeška narava, in ker se tu pa tam tudi pri nas le-ta včasih vendar le najde, so je zgodilo to, kar se je moralo zgoditi: da je široka publika obrnila hrbet razstavam in so ne briga nič več za umetnost, posebej za slike.

In to je velika škoda. Posebej v tem primeru, ker na tej razstavi ni nikakih odbijalnih gorostastosti, pač pa veliko znanja in dobrega okusa, da nas kar prijetno iznenadi.

Da Inkiostrija, ki že toliko let živi in dela v Ljubljani, tako slabo pozna, je deloma sama kriv, ker se je šele sedaj predstavil širši javnosti z večjo kolekcijo svojih del.

Ce bi imel Inkiostri več borbenosti v sebi, bi se bil že davno stvari drugače prijel. Kajti tudi mi imamo svojo čaršijo, ki je monopolizirala naše kulturno življenje in neusmišljeno porine v stran vsakogar, ki se ne drži nje. A za vstop v ta kartel on nima potrebnih pogojev.

Prefinjeno kulturno ozračje, ki veje na obali našega Jadrana, obdaja vsa njegova tihotajta; isti zrak veje tja do prekmurskih pokrajin in jih prepaja z nežnostjo in melankolijo. Zdi se, kot bi hrepenele po morju, ki ga slutijo tam, kjer je njih sončna stran. In res se vije njegova pot le preko ravnin in nizkega gričevja; ustavi pa se na pragu planine, kjer bi ga zajeel drug, njemu tuj svet.

Ampak od vznosja teh planin tja doli do sinjega morja je pristni slovenski svet. In če je slika majhna, je le zajela toliko ob-

Naši izseljenci

Skrb za izseljence, ki se vračajo

Z vseh strani sveta se vračajo izseljenci spet v domovino, ker so morale tuje države zaradi gospodarske krize v varstvo domačega delavstva skleniti zakone proti tujim delavcem. Na drugi strani je pa drugod še večja brezposelnost, kakor pri nas, in zato so naši rojaki porabili svoje prihranke, da brez dela ne morejo več obstati v tujini.

Pravkar smo čitali, da prihaja na tisoče povratnikov iz tujine nazaj v našo državo, zlasti pa v Slovenijo. Kmeti že itak skoraj strda in ne more pomagati svojim sorodnikom, da bi se vrnili, poleg tega se pa tudi boji prirastka družine, ki jo že itak težko hrani in oblači.

O povratnikih in repatriirancih je obširno razpravljalo tudi izseljenski kongres in sprejel vsaj najnujnejše predloge, saj so bili doslej vsi sklepi brez dejanskih uspehov.

V prvi vrsti nam je treba novega izseljenskega zakona, ki bo uredil vsa ta vprašanja, vendar se pa moramo za povratnike brigati tudi dotlej, dokler novega zakona ne dobimo, ki je sicer že dolgo časa pripravljen. Med tem časom bi pa morali priskočiti na pomoč vsaj z drugimi ukrepi, da bi zaželjena domovina povratnikom ne bila brezsrčna mačeha.

Sklad za podpiranje izseljencev pri Hranilnici dravske banovine bi moral imeti na razpolago toliko sredstev, da bi namesto po dvakrat lahko izplačal nominirane podpore vsaj po petkrat, tako da

strogost japonskega razsodišča, da ima edino njih slavnj mojster Takahashi razstavljene tri slike, štiri pa nobeden, ker ostali Japonci žive v inozemstvu.

Član ljubljanskega Foto-kluba Ante Kornič je zadnje mesece razstavljaj na mednarodnih razstavah v Pragi, Londonu, Wolverhamptonu, v Sassari v Italiji, Barceloni in v Luzernu ter Antverpeni, kjer si je na obeh razstavah pridobil bronasto medaljo, sedaj pa je imel že drugič v Luzernu 4 slike, kakor tudi Peter Kocijančič 4 slike in eno Ivo Gogala, vsi člani ljubljanskega Foto-kluba. Zaključena je razstava v Tokiju, sedaj bodo pa njegove slike videli meseca avgusta tudi na razstavah v Segediu in v Johannesburgu v Južni Afriki, najvažnejša bo pa velika razstava v Bostonu ob 15-letnici ameriškega fotografskega razsodišča. Na to razstavo bo pripuščena le po ena slika vsakega mojstra, vendar se pa slika ne vrne več iz Amerike. Razstava bo popotovala s te najstrožje izbire del največjih fotografskih mojstrov sveta po vsej Ameriki, nato pa grede vse te slike v galerijo umetnosti.

Mojstra Korniču, ki je v Tokiju razstavil znane slike »Pratijcar«, »Mogleno jutro« s Sentjakobsko cerkvijo ter »Ljubavni ples tirselskih ljubdev«, a »Kavarac« je bila odklonjena, in Foto-klubu res zaslužene čestitke!

zoria, da se razodeva v njej struktura, karakter naše zemlje.

To je seveda popolnoma subjektivna interpretacija značaja Inkiostrovih slik, njih vsebine.

Važnejša in zanimivejša je tehnična plat njegovega slikanja. Ta je slednjč tista, ki je objektivnemu presojaocu bolj dostopna.

Ne verjememo, da bi se kdo našel, ki bi se upal odkriti Inkiostriju visoki nivo njegovih tehničnih sposobnosti, to je globoko poznavanje materijala, bodisi v olju, bodisi v monotipu, smisel za kompozicijo, ki razvršča maso in tone, izredno harmonično intonacijo, bogastvo nijans, pravilno ravnotežje med risbo in koloritom.

Najljubši je tam, kjer ma dimenzije dovolj večji kompozicijski zasnetek in kjer motivu lahko doda še prostora.

Posebej sta črt pa ima Inkiostri za barve. In v tem je brezdvomno učence Jakopičev, najbrž edini. Toda usmerjen drugam. Medtem, ko je Jakopič barvo, tako da prehaja že skoraj v muziko, to je v abstraktnost, je pri Inkiostriju barva bolj spremeljajoč akord pesmi; besedilo, objekt, oslone in dominira. Barva se do njega le stopnjuje in se zgošča do realnosti, tako da lone naokrog v njej vse, kar je bilo nebitnega.

Najlepši primer za to je Tihotajta z oleandri. Enako lepe so Dalije (št. 5) v njih ubraust. Mak (št. 2) kot močna kompozicija, Tihotajta (št. 8), Perunika (št. 1), kjer žari blek bele vaze čez vso sliko, in Anemone (št. 11) kjer je draperija nosilec linearne kompozicije in razkošne intonacije.

V olju sta samo dve večji kompoziciji, Smarna Gora (št. 20) in Otoče (št. 21), ki imata iste prednosti kot njegova Tihotajta s cveticami. Tudi tu je risba označena samo tam, kjer je neobhodno potrebna, a potem že z vso odločnostjo: vse ostalo se oblikuje več iz barv v nečutih, bogatih nijansah. Priznati lepoto teh krajev je težko boljše podati.

Ostale pokrajine so monotipi. Najboljša sta št. 27 in 37, kjer je dosežena celo monumentalnost kljub omejenemu formatu plošče.

S to tehniko smo se spoznali že na zadnji Malešovi razstavi, in z njo se bavi Inkiostri že celo vrsto let. Treba je tudi dolgihkušenj predno jo umetnik pripravi do tega, da

ljenju Južne železnice je služboval dalje pri Državni železnici in je izza leta 1931. vršil dolžnosti, oziroma je bil načelnik prometno-komercialnega oddelka direkcije Drž. žel.

Jubilant je že pred vojno pričel z narodnostnim pokretom med slovenskimi južnimi in državnimi železničarji in sicer v Zvezi jugoslovanskih železničarjev in v Društvu jugoslovanskih železniških uradnikov, kjer je izza ustanovitve pa do leta 1914. deloval kot tajnik uradniške podružnice na Zidanem mostu. Med vojno sta morali obe društvi ustaviti delovanje, a po prizadevanju višjega revidenta Ivana Kežarja je bilo sklenjeno leta 1917., da se oživi samo Zveza jugoslovanskih železničarjev in da narodno slovensko železničarsko osobje kompaktno stopi v Zvezo ter se

tako pripravi na bližnjo bodočnost. Dne 18. decembra je Ivan Deržić postal predsednik Zveze jugoslovanskih železničarjev v Ljubljani, ki se je enotno organizirala in prenesla narodno stanovski pokret v vse pokrajine Jugoslavije ter aprila leta 1919. že sestavila prvi poslovnik organizacije jugoslovanskih nacionalnih železničarjev, t. j. današnje Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev. To je najmočnejša organizacija državnih uslužbencev v Jugoslaviji na strogo narodni stanovski nepolitični podlagi in šteje danes čez 35.000 članov.

Poleg stanovskega delovanja se je jubiliat udeleževal tudi v raznih drugih panogah javnega dela. Med drugim je soustanovitelj Narodnega železničarskega društva »Sloga«, ki je izšlo iz godbenega in pevškega odseka nekdanje Zveze. V društvu deluje še vedno kot predsednik nadzornega odbora. Ob svoji desetletnici mu je društvo v priznanje njegovih izrednih zaslug poklonilo posebno diplomu. Uspešno je jubiliat v okviru Udruženja propagiral tudi ustanavljanje zadrug, predvsem nabavljalnih in kreditnih na teritorialni podlagi posameznih železniških direkcij. Seveda je tudi sam član Saveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu. Deloval je prej v nadzornem odboru, sedaj pa je že 4. leto član upravnega odbora. Politično se je udeleževal kot narodni socialist in je bil do njene likvidacije tudi predsednik stranke. Po likvidaciji stranke se je umaknil iz političnega življenja, kamor je stopil zopet šele leta 1931. in se pridružil kmetsko orijentiranim političnim gibanjem.

Poleg vsega tega dela je današnji jubiliat še vedno našel dovolj prilike, da se je udeleževal kot narodno obrambni kulturni delavec, pa tudi kot epreten novinar. Vrsta uglednih organizacij ga je na razne načine počastila: Ivan Deržić je član nadzornega odbora Hranilnice, član ožjega predsedstva Zveze na tujski promet v Ljubljani, že izza leta 1932. častni član Udruženja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev ter podpredsednik Narodne prosvete v Ljubljani. V novinarskem delu se je udeleževal pri nekdanji »Jugoslaviji«, pri »Novi pravdi« ter pri dolgi vrsti stanovskih strokovnih in političnih listov. Umljivo je, da njegovo uspešno in plodono delovanje tudi na Najvišjem mestu ni ostalo neopaženo.

Slika življenskega dela načelnika Ivana Deržića bi bila nepopolna in morda tudi ne tako plodovita, ako mu ne bi stala ob strani v vsem njegovem boju njegova gospa, soproga Bogomila roj. Caharija. Gospa je hčerka že pokojnega industrijalca Caharije, ki je imel v Nabrežini veliko kamnoseško podjetje. Srečni zakon ozarja kakor mlado sonce hčerka edinka.

Slavljenca in vsej cenjeni družini želimo ob tem pomembnem dnevu še mnogo sončnih let, ki bi kakor venec okrasila vse dosedanje uspehe.

Dnevni dogodki

Osebnost. G. profesor dr. Ramovš Franc je bil izvoljen za dopisnega člana Poljske akademije znanosti v Krakovu. G. profesorju iskreno čestitam!

× Foto-natečaj revije »Jugoslovenskih turista« — Naša pota vzbujajo mnogo zanimanja med našimi amaterji. Lepo število fotografij, ki so bile do prvega termina vpslane, jamči, da bo nagradni razpis povsem uspel. »Jadranska plovidba« na Sušaku je poklonila prvo nagrado: teden dni vzdolž jadranske obale, od Sušaka do Kotora in nazaj v I. razredu z vso oskrbo. Tudi »Zveza za tujski promet« v Ljubljani bo nagradila, skupno je nad 100 nagrad, ki predstavljajo vrednost preko 20.000 Din. Ocenjevalno komisijo tvorijo gg. Pintar Vladimir, ravnatelj Zveze za tujski promet, novinarji Ravljen Davorin, Ante Gaber in Vladimir Regally ter Korinić Ante, Kermavner Ivo in Rajko Kos. Na splošno željo se je podaljšal rok za vlaganje fotografij do konca avgusta! Vsa za natečaj v poštev prihajajoča dela je poslali ali izročiti v trgovini »Foto Tourist« Lojze Smuc na Aleksandrovi cesti 8, kjer se dobe razpisi in vse podrobne informacije.

× Meščansko-gospodinjstva šola »Mladika« nudi izobrazbo za smiselno in štedljivo vodstvo gospodinjstva. Namenjena je deklicam, ki se pripravljajo za bodoče gospodinjke, v lastnem gospodinjstvu kot žene in matere ali kot poklicne gospodinjke v službi. Za sprejem je potrebno, da je deklica dopolnila 16. leto, ter dovršila nižjo srednjo ali tej odgovarjajočo šolo. Učenke so ali zunanje, ki stanujejo doma ali drugod, ali notranje, ki stanujejo v internatu. Zunanje gojenke plačajo mesečno za hrano in solnino Din 400,— notranje pa za vso oskrbo s solnino vred Din 800,—. Vpisovanje za novo šolsko leto bo 14. in 15. septembra od 9. do 12. ure v poslopju »Mladike«. V zvezi z gospodinjstvom šola je internat, v katerega se sprejemajo tudi učenke, ki obiskujejo gimnazijo ali katerokoli šolo. Gojenke nadzirajo pri učenju prefektke, ki dajejo tudi pouk iz jezikov. Poslopje »Mladike« leži na idealnem mestu, tik ob živalskem parku. Ima krasen obširen vrt, ki je gojenkam na razpolago za igre na prostem. Vsa pojasnila, kakor tudi prospekte, daje upraviteljstvo »Mladike« in ravnateljstvo Mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani.

× Slovensko gledališče je velevažna priredba v zvezi s 30. številka »Naslednja vala«, ki je pravkar izšla, prinaša kratko poročilo s pestrimi slikami o tej naši sevrni postojanki gledališke kulture. — O čarobni pokrajini Gorjanec piše g. Viktor Pirnat, Janko Kač o Krači sv. Antona, Kresal nadaljuje novelo »Razbojnik Celestin«. Revija prinaša važno opozorilo direktorije pošte in telegrafa, najnovejša modne kreacije, 12 stransko prilogo s programi vseh evropskih najvažnejših postaj in razpored vseh oper, operet, sluhnih iger in koncertov za prihodnji teden. Pišite še danes, da vam pošljemo brezplačno in brezobvezno na ogled eno številko te naše edine ilustrirane tedenske radijske revije. Naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

× Planinsko slavlje na Boču. Redki so bili turisti, ki so se pred letom 1929 odločili za pot na Boč. Bil je pokrit z gosto šumo. Razgled ni bilo. Odkar pa so poživljali domačini postavili na njem blizu 20 visok razgledni stolp, je Boč postal priljubljen. Ob šestih obletnici blagoslovitve stolpa bo dne 21. t. m. ob 10. pri Sv. Miklavžu služba božja za planince, nato pa prijateljski sestanek ob godbi in petju Živkovega septeta.

× VI. Kongres trg., ind. in obrti v Pragi. Mednarodno združenje, ustanovljeno po svetovni vojni radi pospeševanja trgovske izobrazbe in proučevanja vprašanj, ki so v zvezi s sodobnim napredkom vede o trgovini, industriji in obrtništvu, bo imela svoj šesti kongres v Pragi od 2. do 6. septembra.

× Polovična vožnja za poset sejmov. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovična vozna cena pri povratku vsem obiskovalcem jesenskih sejmov, in sicer v Relchenbergu od 18. do 25. avgusta, v Smirni od 22. avgusta do 1. septembra, v Bratislavi od 25. avgusta do 1. septembra, v Leipzigu od 25. do 29. avgusta, v Lvovu od 31. avgusta do 15. septembra, na Dunaju od 1. do 8. septembra, v Bariju od 6. do 21. septembra, v Solunu od 8. do 20. septembra, v Gradcu od 14. do 22. septembra, v Inomostu od 14. do 22. septembra in v Milanu od 22. do 28. oktobra. Olajšave veljajo za vse vlake in razrede z izjemo četrtega.

× Pobegli. Soproga trgovca Kelimana je prijavila zagrebški policiji, da je pobegnil z doma nje mož Dragotin. Bil je živno bolan. — Cigan Stevan Mitrović je prijavil, da je izginila njegova hčerka. Bila je tamburica. Pobegla je najbrže z nekim cigarom. Stara je komaj 12 let. — Marija Svec je prijavila, da je izginil njen podnajemnik Leo Spicer, urarski pomočnik, Anka Podgorec je pa prijavila, da je neznanokam izginil njen podnajemnik Maks Božić.

× Zagreb dobi novo bolnišnico. Prihodnjo pomlad bodo pričeli graditi v Zagrebu novo veliko moderno opremljeno bolnico, v kateri bo prostora za 900 bolnikov. Gradili jo bodo tri leta. V novi bolnišnici bodo sestre reda Sv. Vinka Pavelskega. Sredstva za gradnjo so zagotovljena. Stara bolnišnica Sv. Duha na Jelačičevem trgu bo ostala tudi še po dograditvi nove bolnišnice, ki bo na Rebru.

× Novi senjski škof bo posvečen v Zagrebu. Senjski škof dr. Viktor Burić bo posvečen za škofa v zagrebški stolnici v nedeljo. Svečanost bosta izvršila dr. Ante Bauer in koadjutor dr. Stepinac.

× Hrvatski pevec pri belgijskem kralju. Pevsko društvo »Zora« iz Karlovca, ki je priredilo uspele koncerte po Belgiji, je sprejel belgijski kralj v četrtek v Bruslju v posebni avdijenci.

× Kaj obeta zagrebško gledališče. Med dramska dela, katere bo zagrebško gledališče uprizorilo v prihodnji sezoni, je uvrščena le ena slovenska drama, in sicer »Celjski grofje« Bratka Krefta.

Ljubljana

Dnevna pratika.

Sobota, 20. julija. Katoličani: Elija, pravoslavni: 7. julija, Toma.

Dežurne lekarne:

Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Garts, Moste Zaloška c. 18. Volitve za jesen LUTZ
× Občni zbor Trgovskega dobrotelne društva »Pomoč reg. pom. blagajne v Ljubljani, bo v ponedeljek 29. julija t. l. točno ob 20. uri v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica 27 s sledečim dnevnim redom: Poročilo uprave, poročilo nadzorstvenega odbora o rač. zaključku za leto 1934, odobritev proračuna za leto 1935 in določitev letnine, služajnosti.

× Popravek k telefonskemu imeniku. V zadnjem uradnem telefonskem imeniku direktorije pošte in telegrafa v Ljubljani iz leta 1934 je telefo Zadrudne gospodarske banke označen s štev. 20-79, kar ni pravilno, ker je prava številka tega naročnika 20-57.

× Na Vrhniko se odpeljemo jutri ob 7.30 zjutraj z glavnega kolodvora. Poklonili se bomo pred Cankarjevemu spomeniku. Popoldne bo narodnoobrambni sestanek pri razglednem stolpu na Planini nad Vrhniko. Kopanje, zabava. Kolesarji, ob 6.15 zjutraj pred Nunsko cerkvijo v Ljubljani. — Organizatorno-propagandni odsek S. j. e. u.

Maribor

× Tujski promet v juliju. V prvi polovici julija je bilo v Mariboru prijavljenih 957 tujcev, od teh 325 inozemcev. Tujski promet nazadnje, kar je pripisati pred vsem najnovejšim odredbam v zadevi izdajanja potnih listov v Avstriji.

× Dve tatvine. V neki gostilni Frankopnovi ulici je popival Franc Kocbek, ter končno ob mizi nekoliko zadremal. Veliko je bilo njegovo presenečenje, ko se je zbudil in ugotovil, da mu je med tem nekdo ukradel denarnico z 250 Din gotovine. — Električarju Antonu Vidoviču pa je neznan krošnjar ukradel iz stanovanja na Pohorski cesti srebrno uro, vredno 500 Din.

× Nočna lekarniška služba. V soboto imata nočno lekarniško službo Savostova lekarna na Kralja Petra trgu in Sirakova lekarna na Aleksandrovi cesti.

× Prosvetna zveza v Mariboru dovoljena. Na odlok bana dr. Puca, da se ustanovitev Prosvetne zveze v Mariboru ne dovoli, je bila vložena pritožba. Notranji minister dr. Korošec je pritožbi ugodil in je ustanovitev Prosvetne zveze v Mariboru dovoljena.

× Prekrstitev Svobode v Sparto. Z razpustom telovadne in kulturne organizacije Svobode, je bila razpuščena tudi SK Svoboda, ki je bila odsek Svobode. Vodstvo kluba je sklenilo, da se vložijo nova pravila in da se bo klub odslej imenoval SK Sparta. Za nedeljo določena prvenstvena tekma s Hermesom je bila zaradi tega odgodena.

× Promenadni koncert bo danes zvečer ob 20. uri v mestnem parku. Igrala bo godba železniških uslužbencev in delavcev pod vodstvom g. Schönerherja.

× Tatvina perila. Mariji Vute na Betnavski cesti je izginilo iz zaklenjene shrambe perilo v vrednosti 900 Din. Vlomne tatvine je osamljen neki mlajši možki, ki mu je policija že na sledu.

× Pretkan goljuf. Pri mizarskem mojstru Francu Mlinariču v Kocijanu, se je zgledil pred dnevi neki možki in mu sporočil, da mu je v Ameriki umrla sestra, ki mu je zapustila v oporoki zavarovalnino v znesku 150 tisoč Din. Povabil je Mlinariča s seboj v Zagreb, kamor je denar že prispel. V Mariboru je neznan možki od Mlinariča izvalil okoli 500 Din za razne koleke in takse, ki da so potrebni za preskrbo raznih dokumentov. Kmalu nato je neznanec izginil brez sledu. Mlinarič pa je zadevo javil policiji. Stvar o bogati dediščini je bila seveda gladko izmišljena.

× Pol milijona škode je povzročil ogromen požar v Hajdini pri Ptuj, o katerem smo obširno poročali včeraj. Do tal je pogorelo 18 poslopj, nadaljnjo katastrofo pa so preprečili vrli gasilci.

Celje

× Cenjeno občinsko naj oprost, da se je urejanje izloži nekoliko zavleklo. Jutri bo pa vse očit, kar je danes še skrito. Vljudno vabim na ogled. Otvoritev drevi ob osmih. — Valentin Hladin, Celje.

× Celjski planinski dom pod Tovstom začne graditi še letos celjska mestna občina. Načrti so že vsi gotovi, svet je odmerjen in dela so razpisana. Znano je, da bo ta dom služil otrokom za potreben oddih in primerno oskrbo. Stal bo nad Celjsko kočo na pobočju.

× Neki ameriški list je objavil to-le: Človek more svojo bradavico na šiji imeti za gumb in si na njo pripenjati ovratnik, ali pa sedati na odbijace na zadnjem vagonu, da bi si prištel denar za vožnjo, ali celo zvečer ustavljati uro, da se mu ponoči ne bi obrabljala brez potrebe in koristi; tak človek bi mogel tudi opuščati piko nad i ali pa črto pri t, ker je škoda črniti in časa,

ter bi morda smel na grobu lastne matere saditi in ogrebat krompir — pa bo še vselej gentleman nasproti tistemu, ki dobiva list in ga vneto čita, a ga zataji in ogorčeno zavrne, čim je dobil račun za naročnino.

× Nočno lekarniško službo bo imela od sobote lekarna pri »Križu« (mag. Gradišnik) na Kralja Petra cesti.

Dobrodelni koncert za slepega skladatelja Interbergerja so preložili v avgust

Umrl je v javni bolnišnici 70 let stari postnik Josip Kranjc iz Zlatec pri Novi Cerkvi.

Našička korupcijska afera

V četrtek je zagovornik obtožencev dr. Tonauer predlagal, naj vprašajo finančno direktorijo v Zagrebu, če je bil dr. Benić po službeni dolžnosti upravičen, da je brez prijave izvršil revizijo knjig »Našičke«. Državni tožilec je ta predlog zavrnil. Na vrsto so nato prišli delikti Žike Živanovića, Milana Pichlerja, Zvonimirja Turina, Iva Vlahovića, Ranka Ljubinkovića in Stevana Gojkovića. Vsi so obtoženi, da so od 1. 1929 do 1. 1934 imeli zveze z velikimi podjetji za lesno industrijo in tudi z Našičko ter so vodstvu teh podjetij za lesno industrijo in tudi z Našičko ter so vodstvu teh podjetij izdajali za denarno odškodnino službene tajnosti.

Prvi je bil zaslišan Ivo Vlahović, svetnik ministrstva za poljedelstvo, ki je obtožen, da je izdajal službene tajnosti, ko je bil tajnik ministrstva za poljedelstvo. Sprejel je večje vsote od Adolfa in Filipa Schlesingerja. V dar je dobil tudi lep radio aparat.

Vlahović je izjavil, da se ne čuti krivega. Vse je izvršil po nalogu svojih predpostavljaj. Vse naredbe je dal bivši minister dr. Andrić in načelnik dr. Frangeš. Vlahović trdi, da ne pade nanj nobena odgovornost. Predsednik ga je opozoril, da se glede klav-

Kolesarji SK »Hermes« iz Ljubljane, ki priredijo v nedeljo dirko na progi Ljubljana—Maribor, prispejo v Celje okoli devetih dopoldne. Juniorji kluba pa začno dirkati iz Celja. Start ob sedmih v jutru.

× Sport. Zaključna nogometna tekma drugega razreda za prvenstvo v celjskem okrožju bo v nedeljo ob 17. na Glaziji. Tekmovala bosta SK Olimp in SK Atletik.

× Neresnične govorice so se raznesle v četrtek zvečer, da se je zgodila pri regulaciji v Tremerju nesreča, ki je zahtevala življenje šestih delavcev. Sreča je, da ni niti trohe resnice na tem.

zuliranja obtantskih pogodb ni držal zakonskih predpisov. Na vse očitke je Vlahović vztrajno zatiral, da je izvrševal le naredbe svojih predpostavljaj. Velike nepravilnosti so se vršile tudi pri pogodbah med delniško družbo »Podravina« in optanti. Nekatere pogodbe so klavzulirane, nekatere pa ne. Vlahović je odgovoril, da so vse te akte podpisali minister Stanić in Andrić ter načelniki Frangeš in Suflaj. Vlahović ni vedel, da so pogodbe z optanti neresnične. Nihče se ni pritožil. Predsednik sodišča je Vlahoviču nato predložil pismo, v katerem je Schlesingerju pisal, da so njegove pogodbe odobrene in naj ne pošilja več posredovalca Branislava Marjanovića v ministrstvo zaradi intervencij. Dodal je, da Schlesinger najbrže zato plačuje Marjanovića in da Marjanović ne da nikomur nič od tega. Vlahović je odgovoril, da so agrarni interesi in veleposelniki često prihajali zaradi intervencij v ministrstvo, posebno vnet je bil pri tem Marjanović iz Baranje, ki je jemal velike vsote za intervencije in vse zase obdržal. Glede radio aparata, ki ga je sprejel od Schlesingerja, je Vlahović izjavil, da je aparat Schlesinger poklonil njegovi ženi.

Sokolstvo

Naš mladi kralj kum sokolskega prapora

Nj. Vel. kralj Peter II., da pokaže svojo veliko ljubezen in naklonjenost Sokolstvu, je daroval Sokolski župi Niš dragoceno zastavo iz težke trobojne svile vezeno z zlatom. Na eni strani je ptica — sokol, ožarjena s solničnimi žarki, okoli katere je napis »Sokolski župi Niš« in geslo »Skozi Sokolstvo in Jugoslovanstvo k Slovanstvu«. Na drugi strani pa sta v vogalih grb doma Karadjordjevićev in jugoslovanstva krona z zlatim vencem, v sredini pa napis »Peter II., kralj Jugoslavije«. Zastava je bila svečano razvita 11. t. m. pred odhodom na zlet bolgarskih junakov v Sofijo ob ogromni udeležbi Sokolstva in občinstva.

Drobne vesti iz slovankega Sokolstva,

V ženskem troboju COS v Brnu je tekmovalo 374 Sokolic. Tekmovale so v višjem in nižjem oddelku. Tekme so bile najprej po župah in šele potem so bile tekmovalke pripuščene k saveznim tekмам.

Predpriprave za X. vsesokolski zlet v Pragi, ki bo leta 1938 so se že pričele. Pri predsedništvu COS so ustanovili poseben odsek, v katerem so zastopniki tiska, obeh načelnikov, prosvetnega in umetniškega odbora. Ta odsek bo pričel takoj s pripravami. Te dni bo COS prosila državno oblast, da ji odstopi stadion na Strahovski poljani, kjer bo X. zlet.

V Rožomberku, sedežu župe Podtatranske in središču Hlinkove protisokolske propagande je bil župni zlet, ki je kljub veliki agitaciji Hlinkovih pristašev lepo uspel. V sprevodu je bilo 1115 udeležencev v kroju, pa tudi javna telovadba je uspešno odlično, tako v kakovosti, kakor tudi po številu telovadcev in telovadk.

Večje sokolske prireditve v prihodnjih letih bodo: leta 1936. pokrajinski zlet SSKJ v Subotici, leta 1937. II. vsesokolski zlet Saveza SKJ, I. 1938. X. vsesokolski zlet v Pragi. V slučaju, da vsesokolski zlet I. 1937 v Beogradu odpade, bosta dva pokrajinska zleta v Mariboru in Skoplju. Razen tega priredi poljsko Sokolstvo leta 1936. svoj VII. vsepoljski zlet v Varšavi.

Obiščite veliko obširno razstavo v Radovljani od 21. 7. do 15. 8.

Vitanje

Letoviščarjem, ki prihajajo leto za letom v večjem številu v naš gorski kraj, bo treba nuditi več udobnosti. Priporočljivo bi bilo, da se ustanovi v to svrhu tudi za naš trg Olepševalno in tujsko prometno društvo. Tukajšnja prostovoljna gasilska in reševalna četa priredi v nedeljo 21. t. m. ob poldveh popoldne v Vitanji vasi delno župno vajo; pri kateri sodeluje nad sto gasilcev Celjske župe. Po vaji bo velika ljudska veselica. Svirali bodo »Slavček«, godba na pihala iz Trnovelj pri Celju.

Radio

Sobota, 20. julija.

Ljubljana: 12.00 Revija plošč, 12.45 poročila, vreme, 13.00 čas, obvestila, 13.15 plošč, 14.00 vreme, spored, 18.00 Veselite se življenja (plošč), 18.50 Zunanje politični pregled (g. dr. Jug), 19.10 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 tamburice, harmonika, plošč, 21.30 čas, poročila, vreme, spored, 21.45 operetna glasba (prenos iz Zvezde), 22.30 odlomki iz zvoč. filmov (plošč)

Zagreb: 20.30 Kontrabas, 20.45 zvočna igra, 21.15 flauta.

Beograd: 20.00 Reproducirana glasba, 22.45 Donski kozaki.

Tuje postaje

Berlin: 20.10. Pester zabavni večer, plesna glasba. Beromünster: 19.15 Mandolinski koncert, 20.05 ura dunajske glasbe. Breslau: 20.10. Koncert orkestra, kvartet, Brno: 19.30 »Valček senz vok. in ork. koncert. Budimpešta: 19.10 Feketejeve pesmi, 20.30 orkestralni koncert, 22.50 ciganski orkester. Hamburg: 20.10. Pester večer z morskima obrežja. Huizen: 20.30 Vokalni koncert, 20.40 orkestralni koncert. Luxemburg: 20.25 orkestralni koncert francoske glasbe. Pariz: 20.15 Koncert Lusturcu, 21.00 plesna glasba. Rim 20.40 »Ana Karenina«, lirčna drama. Varšava: 20.10 Med artisti, 21.00 za Poljake v tujini, 21.30 orkestralni koncert. Dunaj: »Pravljica iz Florencije«, komedija. Prizkcega.

V globoki žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je moj ljubljani dobri soprog, oziroma svak in stric

Josip Ažman

nadučitelj v pokoju

v četrtek dne 18. julija po kratki mučni bolezn mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 20. julija, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na domače župno pokopališče.

Lesce, dne 18. julija 1935.

Ana Ažman roj. Petercel,
soproga.

„La Dalmatienne“ in 300 milijonov frankov

Pod gornjim naslovom je objavila splitska »Novo Doba« članek, ki ga ponatiskujemo brez komentarja. Članek se glasi:

Danes ugotavljamo s protestom obletnico našega članka pod gornjim naslovom. Če bog da in s pomočjo naših pristojnih oblasti, hodeči po isti poti kot doslej, lahko upamo, da bomo proslavili še kako obletnico očitno nezakonitega postopanja v nespoštovanju in neizpolnjevanju pogodb, a na škodo in propast našega življa v srednji Dalmaciji po tuji kapitalistični družbi.

Težko je najti bolj tipičen primer o kršenju zakonitih pogodb, nego je ta in ta primer pravilno in polno osvetljuje naše neurejene življenske in gospodarske razmere. Vsa opozarjanja in tolačenja, vsi apeli pa tudi prošnje s strani samoupravnih oblasti na pristojno ministrstvo, posebne interpelacije v parlamentu (mimogrede pripomnjeno, da ni niti sam interpellant, ko je postal minister, kot izgleda, ukrenil ničesar, ali pa je bržkone za onega časa ministrovanja pozabil na svojo lastno interpelacijo) in deputacije in shodi: vsi napori, da bi se vendar rešilo to vprašanje in odstranilo to nezakonito stanje z odločnim pozivom in naredbo družbi, da izpolni svojo dolžnost in obveze, nič ni do sedaj pomagalo in vse je ostalo samo na papirju.

Pristojno ministrstvo ali še bolj točno ministrstvo za trgovino in industrijo, pod katerega pristojnost mislimo, da spada ta družba, ki bi se moralo brigati za to, ali so dogovorjene obveznosti v predvidenem roku izpolnjene in izvedene, izgleda, da je ukrenilo za zaščito naših interesov toliko kot nič. Če pa je kaj ukrenilo, pa je rezultat ostal negativen. Napravi to vtis, ko da ministrstvo potem ni v stanju, da konča to nikjer videno in slišano, a za naš kraj in njegovo gospodarstvo ubijajoče stanje.

Pa zato smatramo za našo dolžnost, da v imenu ljudstva tega kraja vprašamo: Zakaj družba »La Dalmatienne« ni

izvršila predvidena in s pogodbo ugotovljena dela pri gradnji novih kemičnih tovarn in pričela z regulacijskimi deli na reki Krki in Cetini ter s tem izpolnila obveznost čl. 6 pogodbe z dne 13. aprila 1929, da bo še do pred enim letom, t. j. do 1. julija 1934 investirala v naši kraljevini znesek 300 milijonov fr. frankov.

Ako je pogodba na to ne veže — kar je slučaj, kakor izgleda — potem se mora vsakdo vprašati, če ni mogoče ta družba neka vsegamočna sila, ki obstoji izven zakona in za katero ne velja vse ono, kar velja za vse nas ostale.

Mogoče so v ozadju intervencije, obziri ali morda še kake druge interesne zveze in zapletljaji, ki branijo, da zakonjena pogodba z dne 13. aprila 1929 še do sedaj ni izvršena.

Zato bi bilo po našem mišljenju neobhodno potrebno, da se točneje in globlje preiščejo zveze med družbo »La Dalmatienne« z njenimi člani upravnega odbora (Conseil d'administration), ki so navedeni kot »Administrateurs« v poročilu za glavno redno skupščino z dne 28. aprila 1934 in ki se zovejo: Stedes Acieres & Forges des Firminy, Ste Bozel Maletre, Ste des Phosphates Tunisiens et de Engrais Chimique.

Mislimo, da je že skrajni čas, da se preprečijo in odstranijo taki za naše narodno gospodarstvo pogubni pojavi in da se vendar nudi in ustvari možnost, da naš Zagorec zasluži dnevno po kakšen dinar, da bo zmogel nahraniti svojo družino s kruhom, katerega imamo še preveč v naši blagoslovljeni državi, tako mnogo, da se trudom trudimo, kaj bomo in kam bomo z njim.

Apeliramo na kr. vladu, da čim hitreje pretrese pogodbo, ki je bila sklenjena s francosko družbo »La Dalmatienne« in zahteva od iste primerno odškodnino za dospelje pa ne izvršene obveznosti in da brezobzirno in temeljito razčisti vsa neresena vprašanja ter zahteva od družbe, da ali izpolni pogodbo z dne 13. aprila 1929, ali pa odstopi.

Gospodarske vesti

— Avstrijski bojkot našega turizma. Ker so avstrijske oblasti z različni ukrepi preprečile letos prihod avstrijskih turistov v našo državo, so se novinarji obrnili v tem vprašanju na ministra trgovine in industrije dr. Vrbanca. Dr. Vrbanec je izjavil, da se rešuje to vprašanje na konferenci, ki se vrši na Dunaju med predstavniki naše države in Avstrije. Upa, da bo mogoče dati že v nekaj dneh javnosti podrobnejša pojasnila. Kar se tiče turističnih odnošajev z Nemčijo, se bo prihod nemških turistov začasno olajšal na ta način, da je dala naša država na razpolago kredit 10 milijonov dinarjev na račun nemškega kliranga pri nas.

— Dobav. Splošni oddelek Direkcije drž. žel. v Ljubljani sprejema do 24. julija ponudbe glede dobave konceptnega papirja. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 25. julija ponudbe glede dobave 1000 komadov hrastovih pragov, osovino za gater, 500 kom. lopat za premog, 10.000 m železne žice, 900 kom. šamotne opeke in 100 kg šamotne moke; do 1. avgusta glede dobave 1500 kg žebeljev, 70 kg usnjatih jermen, 1200 kom. pil, 2000 kom. žagice za kovino, 5000 kg tračnikov, 100 kg mila, 100 kg sode, 50 kg amonijaka, 60 kg raznih barv. — Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 27. julija ponudbe glede dobave 10.000 kg ovsa. — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 31. avgusta ponudbe glede dobave nosilcev ter glede popravila mostne tehnike. — Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 25. julija ponudbe glede dobave medenastega materiala. — Komanda pomorskega arzenala Tivata sprejema do 8. avgusta ponudbe glede dobave električnega materiala, raznega orodja, zaščitnih očal; do 9. avgusta pa glede dobave raznih naprav in orodja. — Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 12. avgusta ponudbe glede dobave kositra, žice, pločevine, medenastih palic, žebeljev, kleja, smirka, grafita, lepenke itd.; do 14. avgusta pa glede dobave 4000 m motova. — Dne 20. avgusta se bo vršila pri Upravi smodnišnice v Kamniku ofertna licitacija gled dobave 12.000 kg olja za kamnikarstvo, 12.000 kg nafte, 35.000 kg papirja za pakiranje kamnikarstva in 100.000 kom. kartonskih skatelij; dne 21. avgusta pa glede dobave 45.000 kg preje od konoplje in 600.000 kg amonijevnega solitra. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 17. avgusta t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Generalne direkcije drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija glede dobave 1.400.000 kg vulkan olja, 280.000 kg cilindrskega olja za mokro paro, 300.000 kg cilindrskega olja za pregreto paro, 650.000 kg plinskega olja, 475.000 kg petroleja, 26.500 kg dinamita olja in 91.000 kg bencina. (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije drž. žel. v Ljubljani »Ljubljanski dvor«, so-

ba št. 194 vsak delavnik med 10. in 12. uro.) — Dne 22. julija t. l. se bo vršila pri Komandi dravske divizijske oblasti licitacija za dobavo 650 m³ drv. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

— Prodaja raznega blaga. — Dne 24. julija ob 9. uri dop. se bo vršila pri Glavi carinarice v Ljubljani prodaja raznega blaga in sicer: pločevinasti izdelki, naboji za lovske puške, krzno, dežni plašči, natrijev sulfat, igralne karte, bombaževе, volnene, svilene in lanene tkanine, kava, rastlinska zelišča, mesne konzerve itd. itd.

— Oddaja zakupa restavracije na postaji Jesenice se bo vršila potom pisarne licitacije dne 28. avgusta t. l. pri Direkciji drž. žel. v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

— Izdajanje obrtnih dovoljenj. Da bi upravne oblasti glede na izdajanje obrtnih dovoljenj ali pooblastil postopale enotno, je ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo naslednje navodilo na osnovi člena 460 obrtnega zakona: Obče upravne oblasti prve stopnje so dolžne, pri izdajanju pooblastil ali dovoljenj za obrti vselej zahtevati, da se k vlogi priloži pozitivno ali negativno izpričevalo pristojne zbornice v smislu § 95 obrtnega zakona. Potrdilo se ne bo zatevalo, če oseba, ki prosi za pooblastilo odnosno dovoljenje, dokaže, da ji zbornica izpričevala v predpisnem roku ni izdala. Prav tako so oblasti dolžne, zahtevati tako potrdilo v smislu § 95 obrtnega zakona, ko imetnik obrtnega dovoljenja zamenja svojo obrt z drugo v zmislu § 31-2, ko se uvede postopek v zmislu § 31-3, ko bi hotel ustanoviti ali premestiti podružnice v zmislu § 132 obrtnega zakona, pa je tako potrdilo potrebno le v primeru, če je v ta namen potrebno tudi novo pooblastilo odnosno dovoljenje pristojnih oblasti. Glede izdajanja spričeval za poslovanje je treba postopati po navodilih ministrstva z dne 23. oktobra 1934 št. 36.772. Če obrtnik ne predloži izpričevala zbornice, mora pristojna oblast postopati po § 97 obrtnega zakona.

— Pričakovati je povečanje izvoza lesa v Italijo. Do sedaj je Jugoslavija izvozila za italijanske potrebe v Vzhodni Afriki okoli 4000 vagonov lesa. Prizadeži izvozniki krogi pričakujejo, da se bo italijanska potreba po našem lesu do jeseni še dvignila.

— Francoski izvoz in uvoz. Po prvih šestih mesecih letošnjega leta je znašal uvoz 10.604 milijonov in se je zmanjšal napram lanskemu letu za dve milijardi. Izvoz je znašal dobrih osem milijard in je nazadoval napram lanskemu letu za 850 milijonov.

— Popolna zabrana prodaje vina od hibridnih trtnih vrst v Nemčiji. Po nemškem zakonu o vinogradništvu od 25. junija 1935 se ne sme od 1. septembra 1935 dalje spravljati v promet niti mošta niti vina od grozdja, ki izhaja povsem ali deloma od hibridnih trtnih vrst. (direktor.)

— Nova trgovska pogodba med Italijo in Litvo. Včeraj je bila v Rimu podpisana nova trgovinska pogodba med Italijo in Litvo.

za vse naše vloge in obveze jamči z vsem premoženjem in vso davčno močjo Dravska banovina

KDOR VARČUJE SIVIH LAS SE OBVARUJE

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINNE Ljubljana MARIBOR CELJE

Sport

NEDELJSKO LIGASKO KOLO.

To nedeljo vsi ligaški klubi ne bodo zapostavljeni. Štirje pari bodo tekmovali. Concordia in Hajduk pa hosta počivala. Spored se glasi: v Beogradu BSK in BASK, v Zagrebu Gradjanski in sarajevska Slavija, v Osijeku tamošnja Slavija in beograjska Jugoslavija, v Ljubljani pa Primorje in zagrebški Hašk.

Cimolj se bližajo koncu tega zanimivega tekmovanja, tembolj nastaja gneča na vrhu in na koncu tabele. Še vedno je pet kandidatov za prvo mesto, dočim bodo štirje zadnji napeli vse sile, da se vendarle oprostijo repa tabele.

Med zastavami, ki naj v nedeljo zmagajo, je tudi naša. Primorje sprejme v goste Haškovce, ki jih je Ljubljana vedno sprejemala s simpatijami. Nedeljsko srečanje bo imelo svoj poseben čar, ki bo zajel s svojo napetostjo tudi občinstvo. Hašku gre za pomeni naslov državnega prvaka, Primorju pa za obstanek. Zaradi tega bo ta tekma v znamenju gigantske borbe prvega proti zadnjemu in zadnjega proti prvemu na tabeli. Odločila bo srčnost in ljubezen do klubskih barv. Primorjaši zato v nedeljo na delo!

Tour de France

Sedma etapa.

Sedma etapa Aix—Grenoble (229 km) je vodila še nadalje preko francoskih Alp. Treba je bilo premagati Col de Télégraphe (1480 m) in pa težavni, 2658 visoki Galibier. Polg izredno težkega terena, ki je sam zahteval od dirkačev največjo spretnost in hladnokrvnost, so se morali dirkači še tekom vse etape boriti z naravnost neznosno vročino. To so še najbolj prenašali Italijani, ki so tudi zasedli vsa prva mesta. Seveda ni minil dan brez težjih padcev in se je število dirkačev skrcilo na 68. Odstopili so: nemški mojster Stöpel, Krauss, Philipp, ključnici sta si zlomila Vignoli in Bertoni, Španca Cepeda pa so našli s prebito lobanjo. Največja izguba pa je zadela Francoze z nesrečo, ki je zadela A. Magna, dvakratnega zmagovalca »Toura«. V trenutku, ko je menjal prestavo, ga je povozil spremljevalni avto, tako da je nezavesten oblašal. Sicer je s pomočjo tovarišev še zasedel kolo in junaško vzdržal še 111 km, nato pa je moral odstopiti.

V etapi so kot rečeno, prevladovali Italijani. Ruozzi, ki je prvi dosegel nevarni Galibier, je dobil veliko gorsko nagrado, etapni zmagovalce pa je postal Camusso, ki je prevozil progo (229 km) v času 7:33:12. 2. Morelli, 3. Ruozzi, 4. Bergamaschi, 5. R. Maes (Belgija), v nacionalni pa je zamenjala v vodstvu Belgijo, Italija s časom 146:32:12.

Osma etapa.

Dan najkrajše etape (Grenoble—Gap (102 km), je bil obenem tudi najbolj vroč. Na tej etapi je nastopilo tudi več rezervistov, ki so zamenjali »padle junake«. Tako pri Belgijcih Dancelsa — Lowie, pri Italijanih Vignolia — Rimoldi, namesto Stölpla vozi Roth, Magna pa je nadomestil Moineau. Ta miniatura etapa je pri svojih 102 km vendarle ena najtežjih, kajti višinska razlika za to progo znaša 1700 m. Že po 20 km se je treba povzpeti na Col Laffrey, na 7 km — 650 m vzpona! Takoj nato pa pride Col Bayard in s tega 4 km skóraj navpično navzdol v Gap, do cilja.

Obe gorski nagradi si je zopet priboril Ruozzi, na cilju pa je moral prepušiti prvo mesto Aertsu, ki ga je v spurtu potolkel za dolžino kolesa v času 3:24:07. 2. Ruozzi, 3. Vervaecke, 4. Speicher.

V nacionalni klasifikaciji je stopila na prvo mesto zopet Belgija s 156:56:43, 2. Italija, 3. Francija.

Deveta etapa.

Na 227 km dolgi etapi Gap—Digne, je bilo treba zopet premagati dva težka alpska prelaza, Col de Vars in Col d'Allos. Tudi tu so se odlikovali doslej najboljši gorski dirkači, etapni zmagovalce pa je bil Francoz Vietto v času 8:01:27, ostro za njim pa so se plasirali: Camusso, Verwaecke, Speicher, Morelli, Faure, Amberg, Archambaud in Fayolle, vsi s časom 8:04:35.

V skupni klasifikaciji vodi še vedno R. Maes, v nacionalni pa Belgija.

Odstopili so: Kijewski, Hodey, Renoncé, de Caluwé, Garnier, Dehenne, Neuville in Demetrio.

Deseta etapa

S to etapo so se dirkači poslovili od Alp, ki so tako razredčile njih vrste in odpeljali iz Digne v Nizzo (156 km). Dirkači so to pot prelomili s tradicijo in je bila letos borba na vsej progi prav srčita. Dopuščalo jo je precej hladnejše vreme, pa tudi posebnih tenrskih težkoč ta proga nima. Najhujša borba je bila med vodilno grupo Aerts, Le Greves, Ruozzi in Lapébie. Na cilju v Nici pa je zmagal Aerts v spurtu v času 4:22:25.

V splošni in nacionalni klasifikaciji vodijo po 10 etapi še vedno Belgijci.

Zakaj je mladina mlačna?

V 64. št »Glasa naroda« razpravlja pisec članka o mlačnosti današnje mladine. Njegove misli so sicer idealne ali izvedljive samo pri normalnih gospodarskih prilikah in normalni notranji politiki, a vse to je odvisno od zdrave in koristne zunanje politike države.

Pri današnjih prilikah pa so pri nas ti sicer idealni načrti neizvedljivi.

Mladina gleda danes na vse politične, pa tudi stanovske organizacije z nezaupanjem in rezerviranostjo. Svoje aktivnosti ne kaže, ker je do danes večkrat videla starejše generacije v jako aktivni formi. Skoraj vedno pa je sledilo razočaranje, kar je ubilo zaupanje tudi pri mladini.

Nobene kriče besede je ne spravijo več iz tega nezaupanja, ker se od besed danes ne da živeti.

Krivo so temu današnje težke gospodarske razmere.

Mladina, kakor tudi ves narod, pričakuje samo konkretnega dela, v prvi vrsti izboljšanje gospodarskih razmer in šele tedaj se bo rodilo zaupanje naroda, šele tedaj bo lahko tudi rešeno vprašanje notranje politike.

Potrebna je res jaka volja, energija in poštenost samo enega vodje, a ne njih stotero, ki bi razčistil današnje prilike, uničil kar je gnilega, a dvignil kar je dobrega.

Storil bi to gotovo naš nesmrtni blagopokojni kralj Aleksander I. Zedinitelj, ki je v tej borbi žrtvoval tudi svoje dragoceno življenje. Vzela mu je življenje mafija, kateri so bili svetelji izdajalski milijoni, kakor pa blagostanje in bratska sloga jugoslovenskega naroda.

Naš narodni kralj Aleksander živi še v se-

V najvišji planinski koči na svetu

(Pod Elbrusom v višini 5300 m)

(Nadaljevanje. Ponatis prepovedan.)

Med svetovno vojno mi je namreč padla v roke knjižica »Schnell russisch« in iz te sem si zapomnil par ruskih besed, s katerimi sem se ponašal pred ruskimi ujetniki, češ, da znam rusko. Od takrat mi je ostala v spominu beseda »pindžak«. Kdo bi si pred dvajsetimi leti mislil, da mi bo enkrat ta beseda prav prišla. Da se denarju pravi »dendi«, sem zvedel v vlaku. S tema dvema besedama sem iskal na Kavkazu med Balkari svoj izgubljeni jopič in denar. Ustavim jezdeca in mu z gestami dopovedujem »ja zgubil pindžak i dendi«. Mož je k sreči znal rusko in me je razumel, pred vsem še zato, ker sem zaradi vročine hodil po cesti z gornjim telesom nag. Pindžak je gotovo razumel in ker ga nisem imel, ni mogel drugače zaključiti, kot da sem ga zgubil. Zamajal je z glavo, potegnil vajeti in odjahal dalje.

Za mano pridrvi voz in na njem cela balkarska družina. Ustavim jih in jim isto dopovedujem. Niso me razumeli. Mlada Balkarka se mi je celo zvedavo posmehovala, ker sem kazal svoja kosmata prsa in trebuh. Skočim zadaj na voz in jim dopovedujem, naj vozijo dalje, in da bom pazil, če ne zagledam kje na poti svoj »pindžak«. Toda stari Balkarec ustavi konja in pomane s palcem in kazalcem ter reče »plati«. Mislim, da želim, da me kam prepelje. Toda ker mu nisem pokazal denarja, me zapodi z voza z besedo »njete«. Ostal sem na cesti sam s svojo nesrečo. Počasi jo krevsam dalje in mi se mi ljubilo niti izpraševati več ljudi. Sklenil sem, da grem do Narzana in če dobim jopič, bo prav, če pa ne, se vrnem v hotel in se tam potožim. Pri Narzanu jopiča ni bilo več. V hotelu javim to ravnatelju. Šel mi je na roko, kajti takoj je poslal sla v Terskol, da javi in vpraša tamkajšnje Balkare, če je kdo našel jopič. Zasičural me je, da bo jopič kmalu najden, ker domačini ne vedo, kaj bi počeli s šilingi in smučarski jopič bodo takoj spoznali, kajti domačini ne nosijo takih oblek. In res že zvečer je prinesel sel vest, da je jopič našel nek Balkar in da ga je že itak sam mislil prinesiti v hotel, kajti vedel je, da ga je zgubil nek tujec. Druga dne sem dobil svoj jopič in denar nazaj.

V hotelu sem našel tudi tistega Dunajčana, ki je napravil križ čez Elbrus, započel cepin v sneg in rekel »bis hieher und nicht weiter« ter se vrnil. Moral sem mu na dolgo in široko pripovedovati o svojih doživljajih. V literaturi Kavkaza pa je bil zelo dobro podkovan in povedal mi je, da je pravo ime Elbrusa Mingi-tau. Merzbacher pa pripoveduje v svoji obširni knjigi o Kavkazu, da je vsako plemo, ki prebiva v svoji dolini pod Elbrusom, dalo tej gori svoje ime. Besedo Elbrus razlagajo nekateri iz perzijskega Al-Burs, drugi iz tatarskega Jal-bus, kar bi naj pomenilo »ledena griva«. Ta plemena so mislila, ko so krstila to goro, na snežne zastavice, ki jih dela močan veter na grebenu. Ime Mingi-tau je dalo »pleme Karačajcev in pomeni »bela gora«. Druga plemena so dala tej gori mi-

toška imena n. pr. Abdahsi so jo imenovali Orfi Stub (kraj blaženih, to je nebesa), čerkesko ime je Ašha Mahua (božji hrib) ali Naš Hamaho (sveta višina), plemena turškega porekla ji pravijo Džin-Padišah (kralj duhov) itd. Rusi sami izgovarjajo in pišejo Elborus. Moje skromno mnenje je, da je ta beseda v sorodstvu z latinsko besedo albus (bel). Besedo albus najdemo zelo pogostokrat pri označbah vrhov, ki so pokriti z večnim snegom, tako pri Mont Blancu (mons albus = bela gora) ali v besedi Alpe (montes albi = bele gore). Elbrus bi po tem pomenilo bela gora. Kavkaška plemena poznajo nešteto pravljic o Elbrusu, ki izvirajo še iz tistih časov, ko je človeštvo s strahom gledalo na nedostopne vrhove in v svojem neznaju mislilo, da so tam gori sedeži bogov.

Kdo je prvi stopil na Elbrus, si še danes niso na jasnem. Rusi trde, da je bil to neki Čerkez »Kilar«. Leta 1829 je ruski general Emanuel vodil prvo znanstveno ekspedicijo v osrčje Kavkaza. Razpisana je bila visoka nagrada za tistega, ki se mu posreči stopiti na vrh. Ekspedicija je taborila v severni dolini reke Malke. Odtod se je napotilo nekaj članov, da zavzame vrh. Med njimi je bil tudi Čerkez Kilar. General sam ni šel z njimi, temveč je iz tabora opazoval z daljnogledom, kdaj se bo kdo pojavil na vrhu. General trdi v svoji knjigi, da je točno opazil nekoga na vrhu. Ko se je Kilar s tovariši vrnil, je izjavil, da je bil res on in edino on na vrhu. Zato je tudi dobil razpisano nagrado.

Leta 1868. so se odpravili Angleži Freshfield, Moore in Tucker s francoskim vodni-

kom iz Chamonixa Dévonassand-om, da naskočijo Elbrus. Dosegli so ga in Freshfield se je razglasil, češ, da je bil on tisti, ki je prvi stopil na Elbrus. O Kilarju pa pravi, da je nemogoče, da bi dosegel vrh. Kajti iz doline Malke je popolnoma nemogoče v enem dnevu doseči vrh Elbrusa in da se je generalu Emanuelu samo »zdelo«, da je nekoga v svojem napetem opazovanju videl na vrhu. Kilar pa da je bil zadosti zvit in je generala enostavno potegnil, da je dobil visoko nagrado. Naj bo tako ali tako, morda je bil Kilar res tak navihanelec, ali pa je Freshfield bil tak snobist, da je hotel biti povsod prvi. Verjetno je, da je domačin Kilar bil na vrhu, kljub angleškemu oporekanju. Literarni svet smatra namreč vedno za prvega tistega, ki svoj vzpon objavi v knjigah. Vemo pa, da so marsikateri pastirji, lovci in sploh domačini dosegli kake vrhove, še predno se je pričelo objavljati in ponatiskovati planinske vzpone. Res pa je tudi, da je Freshfieldova ekspedicija odkrila marsikaj novega in prinesla zapadnemu svetu ključ do takrat še ne poznane in še zagonetnega Kavkaza.

Že v začetku opisa sem omenil, da prebiva pod najvišjimi vrhovi centralnega Kavkaza neko plemo, ki se samo imenuje Balkari. Z narodopisnega vidika je ves Kavkaz posejan z različnimi in zelo pestrimi narodi. Če odpremo kako narodopisno knjigo Kavkaza ali če pregledamo kako narodopisno karto, tedaj zaidemo v tako zmešnjavo, da ne najdemo nikakega pregleda kavkaškega narodnostnega Babilona. Saj je tudi umljivo. Povsod v gorah so težki prehodi iz ene doline v drugo, ljudje se malo obiskujejo, predvsem se je dogajalo to v prejšnjih časih. Zato ima vsaka dolina svoj poseben tip ljudi, ki se ne razlikujejo samo v dialektih, temveč so se v dolgi dobi izoblikovali v narod posebne vr-

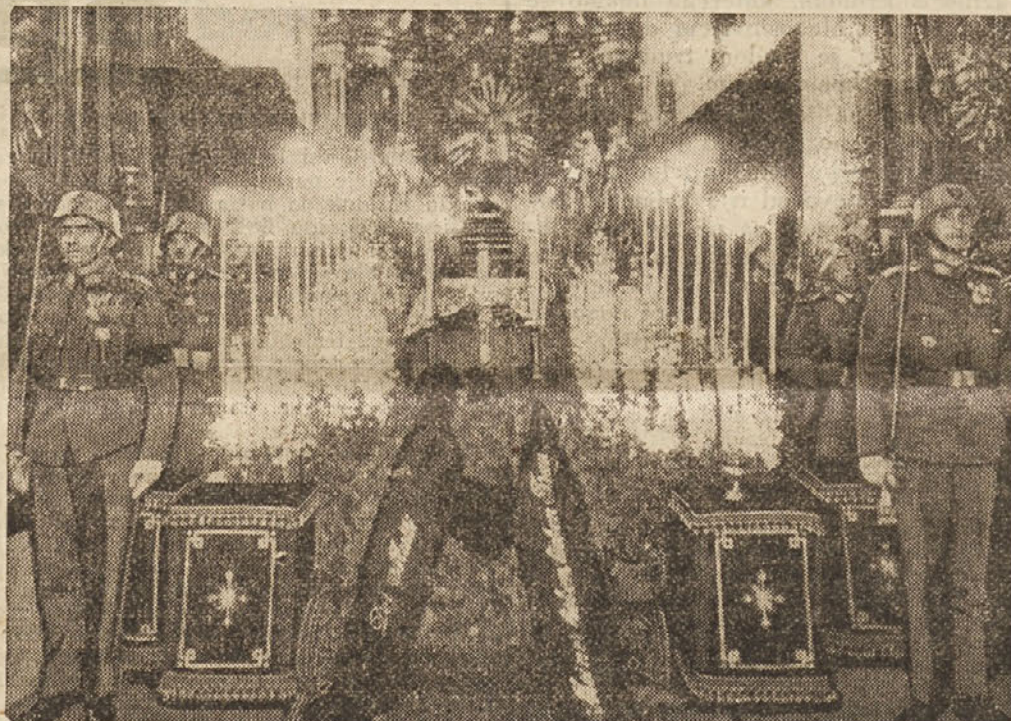
ste, ki ima svoj jezik, svoje šege in običaje in tudi svojo versko sekto ali celo vero. Dalje so se preko Kavkaza valile množice narodov z ruskimi step v Prednjo Azijo in narobe in vsak narod je pustil v gorah Kavkaza svoje ostanke. Narodno mešanico je še bolj povečala mohamedanska invazija, ki je dovoljevala mnogoženstvo. V bojih so zmagovalci ugrabljali ženske in podjarmljence odpeljali kot sužnje. Vse to je mnogo pripomoglo do viška narodnostne pestrosti, ki jo najdemo redkokje drugod.

Največja razlika je med narodi, ki prebivajo na obeh straneh glavnega grebena Kavkaza. Na južni strani so narodi grško-pravoslavne vere, na severni pa prevladuje semitska sekta mohamedancev.

Kljub veliki pestrosti pa se je ruskim in inozemskim etnografom in lingvistom posrečilo ugotoviti in urediti vse narode v nekaj glavnih skupin. Na južni strani glavnega grebena žive narodi, ki spadajo v skupino Georgov in ki žive v istoimenski pokrajini Georgiji z glavnim mestom Tiflisom. Jedro Georgov tvorijo Gruzini, poleg njih pa so znani še Svaneti, ki prebivajo ob znani cesti, ki vodi iz mesta Ordžonikidze, nekdanjega Vladikavkaza, na južno stran v Tiflis in ki je znana kot »gruzinska« carska cesta. Vseh Georgov je nekaj nad 2 milijona. Tik Črnega morja pod jugozapadnimi grebeni Kavkaza prebivajo Abhazi, ki se od georgijskih plemen dobro ločijo po jeziku. Teh je samo še okrog 70.000 in so v sorodu s Čerkesi, ki žive že na severozapadu Kavkaza. Tudi Čerkesi razpadejo v mnogo plemen, od katerih smo že spoznali Kabardince in Balkare. Vseh Čerkesov je okrog 200.000. Vzhodno Čerkesov na severovzhodni strani Kavkaza so ohranjeni Čečenci z mnogimi podgrupami, ki jih je tudi še okrog 250.000. Čerkesi in Čečence so imenovali Rusi z eno besedo **Tatari**, njim samim pa je ta naziv popolnoma neznan. Specielno so Rusi imenovali Balkare pod Elbrusom — gorske **Tatari**. Georgi in Abhazi, Čerkesi in Čečenci so 4 glavne skupine, ki se med seboj zelo razlikujejo. Njihov jezik ni mogoče spraviti v zvezo z nobenim indo-evropskim plemenom. Tudi njihovo poreklo je še popolnoma neznano. Smatrajo jih kot najstarejše prebivalce celotne Kavkazije in so nekaj sličnega kakor Albanci na Balkanskem polotoku, odnosno Baski v gorah Pirenejev. Vsi ti narodi so sedaj samostojni in tvorijo nič manj kot 10 republik in avtonomnih pokrajin. Ob Kaspijskem morju sta še dve veliki republiki in sicer severno poslednjih kavkaških grebenov se razprostira Dagestan, južno pa Azerbejdžan. Obe republiki sta naseljeni z narodi perzijskega porekla.

Častitljiva starost

V Parizu je umrl dekan medicinske akademije dr. Genio. Bil je star 103 leta in devet mesecev. Za časa francosko-nemške vojne leta 1870-1871 je bil upravnik neke vojne bolnice. Napisal je več medicinskih znanstvenih del. Objavil je tudi prigode in spomine na stari Pariz ter knjigo, kako je treba živeti, da človek preživi celo stoletje.

Soproga dr. Schuschnigga na mrtvaškem odru

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

»V zadnjem času je bil na dopustu«, je dalje govoril Bernard. »Umrli mu je sestra in ta je bila poslednji član rodbine. Bal sem se ga vprašati, v kakšnih okoliščinah se je to zgodilo. Veš, da je bilo takrat zraven dekle, ki je zaradi tega zblaznelo?«

»Vem«, je odgovoril oče skoraj jezno. »Prosim te, ne raztelesuj po nepotrebnem vsevtil tega dogodka.«

»Lep nasvet«, je odgovoril Bernard, »toda vse moje misli krožijo neprestano okrog enega vznemirljivega mesta... Moralo mi je priti na misel, ali nista bili njegova sestra in tista deklica isto.«

Gospod Astenburg se je zganil. Čutil je naraščajočo težo in bojazn. »Ah«, je rekel, »nista bili.«

»Če bi ga bil vprašal in če bi mi bil odgovoril, da je njegova sestra umrla v zavodu za umobolne...«

»Toda ti ga — čisto pravilno — nisi vprašal?« Bernard je zmajal z glavo: »Nisem si upal.«

»Jaz pravim, da si pametno storil.«

»Oče, ne, nekaj drugega me je zadržalo. Moj prijatelj se imenuje Danijel. Toda rodbina tistega ustrelnega moža se je imenovala Lukuškova.«

Astenburg starejši se je globoko oddihnil: »Fuj, zakaj si me torej tako prestrašil? Takšna melodrama! Toda zdaj reciva: finis. Ali se hočeš morda še dalje baviti s tem? Zakaj si se sploh mučil s tem?«

Bernard je zmignil z rameni. »Ne vem zakaj, toda moral sem se«, je dejal. Oči so mu bile kakor oči mesečnika. Začel je šepetati: »Oče, nekaj me k temu naganja. To je grozno, deluje v meni samo. Komaj se pomirim, komaj se prepričam, da je vse to

izbrisan, ker se ne ujemajo imena, pa se spet dvigne v meni. To je hujše kot stoglava hidra.«

»To so preveč razdraženi živci«, je vzdihnil oče. Trpiš na pregonski blaznosti. Moraš premeniti okolje, v katerem živiš.«

»Draženje prihaja odzunaj. Neprestano se pojavljajo novi nagibi.«

»Ali boš tako prijazen in mi jih boš pojasnil?« je rekel nemirno oče.

Bernard ga je pogledal s steklenimi očmi: »V najposlednejšem času je to prečudna okolnost, da je preživel Danijel svoj dopust tam, kjer sem bil nekoč jaz, da je govoril z ljudmi, s katerimi sem govoril jaz, in se sam bojuje z nezaupanjem do mene.«

»Slučaj«, je zamrmral oče. »To je njegov rojstni kraj.« Prehodil je po dolgem sobo in se ustavil pred sinom: »Bernard, prenehaj, čutim, da že sam izgubljam zdravo pamet. To ni prijeten občutek, gledati ljudi, ki se bičajo po hrbtu.«

Bernard je nekaj časa molčal. Potem je nenadno rekel: »Ali ne misliš, da bi bilo najboljšje, če bi ga jaz vprašal, kaj ga je zadelo v vojni?«

»Ali si čisto ob pamet?« se je zadržal nanj oče. »Niti v snu ti ne sme priti nekaj takega na misel. Daj mi besedo, da opustiš to misel.« Bernard je molčal. »Moj Bog, ti si trdoglaven«, je vzkliznil oče. »Hočem samo tebi dobro, a vidim, da te ne morem prepričati. Preidiva torej k dejanjem! Jutri se odpeljeva v Františkove Lazne.«

»Zakaj?« je vprašal Bernard.

»Ker prideš tam neopaženo čez mejo.«

Sin ga je žalostno pogledal. Zmehčano in bolešno. V besedi »meja« mu je nekaj vabljivo zazvenelo; toda zrasel je s svojo zadevo in bilo mu je sedaj kakor gospodarju, ki mora zapustiti svoje posestvo ravno takrat, ko je vse v najlepšem neredu. Oče je opazil njegov boj in je odločno dostavil: »To je moja želja. Moja volja. Ne gre samo za tvoj mir, tudi moj je v

nevarnosti. Ali morda hočeš, da bi tudi mene zadela usoda tvoje matere? Mar misliš, da bi preživela tvoje preganjanje? Muči se s to stvarjo, kakor hočeš, toda ne kriči je ljudem, ki jih srečavaš, in ne kaži se Letzu! Moram vztrajati na tem, da me poslušаш.«

»Vdam se«, je rekel Bernard. »Toda ne morem odpotovati že jutri.«

»Zakaj ne?«

»Moram se posloviti s Sabino. Poskusim, da bi jo pregovoril, da odpotuje tudi ona.«

Gospodu Astenburgu je bilo to neprijetno, toda uvidel je, da bi se zaman trudil. »Če ne drugače...« je zagodrnjal. »Seveda ji ne poveš, kaj je pravi vzrok tvojega odhoda?«

»Tega še ne vem«, je tiho odgovoril Bernard. »Razumi vendar, da se hočem poročiti z njo. Misliš, da bi mogel to večno skrivati pred njo? Zakaj bi ji tega ne povedal zdaj?«

»Zdaj nikakor ne«, je naglo rekel oče. Za to je še zmerom dovolj časa.«

»Da bo izvedela iz časopisov?«

Astenburg starejši je bil v zadregi. Zmignil je z rameni: »Pa delaj, kakor misliš.« Vzel je uro iz žepa. »Pojutrišnjem zjutraj se odpeljeva z brzim vlakom ob deseti. Ti zadostuje?«

Bernard je pritrdil.

4.

Grozna nevihta, ki naj bi se bila dvignila jutri večer, se je pripravljala že več dni s takšno vročino in soparico, kot je v tem mesecu še niso pomnili. Tisti dan, ko je imel oni razburkljivi razgovor z majorjem Letzem, je pikalo sonce že od jutra kakor roj komarjev, in Časlavský je pričakoval nevihto že ponoči. Toda ko se je vrnil domov, je bilo samo soparno kot po navadi. V njegovi spalnici, ki je na žalost imela okna na zapadno stran, je bilo kakor v peči.